

ARBITRAŽA KAO SREDSTVO MIRNOG RJEŠAVANJA SPOROVA S POSEBNIM OSVRTOM NA HRVATSKO – SLOVENSKI GRANIČNI SPOR

TENA VUK, mag. iur.*

UDK 346.93:341.63
341.222: [(497.5:497.4)]
DOI 10.21857/m8vqrtzov9
Pregledni znanstveni članak
Primljeno: 11. 9. 2018.
Prihvaćeno za tisak: 14. 11. 2018.

Arbitraža je jedno od sredstava mirnog rješavanja sporova. Temelj arbitraže je sporazum među strankama da će svoj spor riješiti arbitražom. Bitne značajke arbitraže su da je presuda primjena pozitivnog prava na konkretni spor te da je obvezna za stranke i mora se izvršiti. Arbitraža je uređena Haaškom konvencijom o mirnom rješavanju međunarodnih sporova iz 1907. te Konvencijom o mirenju i arbitraži Organizacije za europsku sigurnost i suradnju iz 1992.

Postoje dvije vrste arbitraže, prigodna ili ad hoc arbitraža te institucionalna arbitraža. Razlika je u tome stvara li se taj sporazum za pojedini već nastali spor ili postoji unaprijed dana obveza da će se sporovi određene vrste ili svi budući sporovi podvrgavati arbitraži. Prednosti su arbitraže prije svega fleksibilnost postupka, brzina postupka, mogućnost tajnosti postupka te manji utjecaj prijašnjih međunarodnih presuda na odlučivanje arbitražnih vijeća.

Stalni arbitražni sud osnovan je Konvencijom o mirnom rješavanju međunarodnih sporova iz 1899. Ima sjedište u Haagu. Postupak je fleksibilan, za razliku od postupka pred Međunarodnim sudom, koji je striktno uređen odredbama Statuta. Stranke same određuju pravila postupka. Stranke postupka pred Međunarodnim sudom mogu biti samo države, dok stranke arbitražnog postupka mogu biti i međunarodne organizacije, pa i drugi subjekti međunarodnog prava.

Nakon neuspjelih pokušaja rješavanja graničnog pitanja Republika Hrvatska i Republika Slovenija odlučile su to pitanje riješiti arbitražom. Sklopile su Arbitražni sporazum. Tim sporazumom uspostavljen je Arbitražni sud čija je zadaća odrediti tijek granice na kopnu i moru između dvije države, vezu Slovenije prema otvorenom moru te režim za uporabu relevantnih morskih područja. Postupak je uredno započet no problem je nastao kada je Slovenija došla do povjerljivih informacija i Hrvatska

* Tena Vuk, mag. iur., Vidmar i partneri j.t.d., Medulićeva 24, 10000 Zagreb, e-mail: tena-vuk@outlook.com.

je s razlogom posumnjala u vjerodostojnost postupka. Riječ je o ex parte komunikaciji i Hrvatska smatra da su time povrijeđena osnovna načela arbitražnog postupka. Hrvatska traži prestanak primjene sporazuma i suspenziju postupka, što Slovenija odbija.

Ključne riječi: arbitraža; sporazum; ex parte komunikacija; Međunarodni sud; odluka Arbitražnog suda; ad hoc arbitraža; suspenzija postupka.

1. ARBITRAŽA KAO SREDSTVO MIRNOG RJEŠAVANJA SPOROVA

Arbitraža je jedno od sredstava mirnog rješavanja sporova. Temelj arbitraže je sporazum između stranaka da će svoj spor riješiti arbitražom. Dvije bitne značajke arbitraže su: presuda je primjena pozitivnog prava na konkretni spor i presuda je obvezna za stranke i mora se izvršiti.¹ Prema definiciji iz članka 37. st. 1. Haaške konvencije o mirnom rješavanju međunarodnih sporova iz 1907. godine arbitraža je postupak kojemu je cilj uređenje sporova između država od sudaca koje su one izabrale na temelju poštivanja prava. Stranka u međunarodnoj arbitraži može biti svaki subjekt međunarodnog prava. Bitno je istaknuti da nijedna država ne može bez svoje privole biti podvrgnuta arbitraži. Postoji prigodna ili *ad hoc* arbitraža te institucionalna arbitraža. Razlika je u tome stvara li se taj sporazum za pojedini već nastali spor ili postoji unaprijed dana obveza da će se sporovi određene vrste ili svi budući sporovi podvrgavati arbitraži. Ugovor o podvrgavanju pojedinog već nastalog spora arbitraži je potreban ako među strankama ne postoji ugovor o institucionalnoj arbitraži. Arbitraža je suđenje, iako se često ističe da je različita od suđenja. Prednosti arbitraže su prije svega fleksibilnost postupka, brzina postupka, mogućnost tajnosti postupka te manji utjecaj ranijih međunarodnih presuda na odlučivanje arbitražnih vijeća.²

1.1. Povijest arbitraže

Iako arbitraža potječe još od starih Sumerana, to nije pojam arbitraže u smislu kakvom ga danas poznajemo.³ Riječ je o postupcima u kojima je bio imenovan od strane stranaka u sporu jednak broj arbitara što bi u slučaju podjele glasova dovelo do problema koji se najčešće rješavao posredovanjem i pregovorima arbitara. Tek kad je uveden neparan broj arbitara postupak je postao bliži

---

¹ Andrassy J. et al., *Međunarodno pravo 3.*, Školska knjiga, Zagreb, 2006., str. 26.

² *Ibid*, str. 29.

³ Račić, O., *Arbitraža u međunarodnom javnom pravu*, *Jugoslavenska revija za međunarodno pravo*, vol. 45, br. 1-2, 1998., str. 38.

današnjem pojmu arbitraže.⁴ Često se upotrebljavala kod Grka te u pojedinim razdobljima srednjeg vijeka osobito u sporovima između talijanskih gradova.⁵ Važan ugovor za suvremenu arbitražu je Ugovor o prijateljstvu, trgovini i plovidbi sklopljen između SAD-a i Velike Britanije 1794. (*Jay Treaty*). Taj ugovor će potaknuti cijeli niz drugih ugovora sklopljenih između SAD-a i većine zemalja Srednje i Južne Amerike kojima su stvorena mješovita tijela za rješavanje sporova s funkcijom arbitraže.

Drugi važan događaj za razvoj arbitraže je slučaj *Alabama Claims* iz 1872.⁶ kojim je riješen spor između SAD-a i Velike Britanije vezan za događaje iz vremena građanskog rata.

Potreba za jedinstvenom regulacijom arbitraže sve je prisutnija u 20. stoljeću. Prvo je postojala prigodna arbitraža tj. rješavanje već nastalih sporova na temelju posebnog ugovora sklopljenog nakon nastanka svakog pojedinog spora. Kasnije se pojavljuje i institucionalna arbitraža i to kao klauzula u različitim ugovorima glede tumačenja ili primjene ugovora te kao posebni arbitražni ugovor kojim se ugovara da će se određene vrste budućih sporova rješavati arbitražom. Značajnu ulogu u razvoju arbitraže imao je Institut za međunarodno pravo i Interparlamentarna unija. Institut za međunarodno pravo je izradio nacrt pravila o arbitražnom postupku i zalagao se za prihvaćanje i širenje arbitraže. Interparlamentarna unija je osnovana s ciljem promicanja arbitraže. Njezin nacrt služio je kao podloga Haaškoj mirovnoj konferenciji.⁷

Na Prvoj haaškoj mirovnoj konferenciji 1899. godine je osnovan Stalni arbitražni sud Konvencijom o mirnom rješavanju međunarodnih sporova.⁸ Sud i danas djeluje sa sjedištem u Haagu. Na Drugoj haaškoj mirovnoj konferenciji 1907. godine nije usvojen opći ugovor o arbitraži, ali usvojena je deklaracija koja prihvaća da određeni sporovi posebno vezani uz tumačenje i primjenu međunarodnih ugovora mogu biti podneseni obveznoj arbitraži bez ikakvih ograničenja. Države koje su sudjelovale na toj konferenciji ni na koji način se nisu obvezale na tu arbitražu.⁹ Usvojene su dvije Haaške konvencije o mirnom rješavanju međunarodnih sporova iz 1899. i 1907. godine te Opći akt o mirnom rješavanju međunarodnih sporova iz 1928. godine.

⁴ *Ibid*, str. 38.

⁵ Andrassy, *op. cit.*, (bilj. 1), str. 30.

⁶ Račić, *op. cit.*, (bilj. 3), str. 38.

⁷ Andrassy, *op. cit.*, (bilj. 1), str. 31.

⁸ Vidi: *infra*, str. 72.

⁹ Van den Hout, T. T., One Hundred Years of International Dispute Resolution, *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu*, vol. 51, br. 5, 2001. str. 795.

Haaške konvencije i Opći akt o mirnom rješavanju međunarodnih sporova doveli su do podjele sporova na pravne, koji su se rješavali arbitražom, i nepravne sporove, koje je trebalo riješiti mirenjem. Pravni sporovi su oni što ih spominje članak 36. st. 2. Statuta Međunarodnog suda kao na primjer sporovi koji se odnose na tumačenje nekog međunarodnog ugovora, koji se odnose na svako pitanje međunarodnog prava, koji se odnose na postojanje činjenice koja bi tvorila povredu međunarodne obveze te oni koji se odnose na prirodu ili opseg zadovoljenja koje treba dati za povredu međunarodne obveze. Ako nepravni sporovi ne bi bili riješeni mirenjem, stranke su ih dužne podvrgnuti arbitraži nakon roka od mjesec dana.¹⁰

Haaške konvencije o mirnom rješavanju međunarodnih sporova i Opći akt o mirnom rješavanju međunarodnih sporova pripadaju u multilateralne ugovore koji na općem planu imaju legislativni karakter te stvaraju posebne institucije za razne načine mirnog rješavanja sporova uključujući i arbitražu.

Multilateralni ugovori koji na regionalnoj razini uređuju između ostalog i pitanje arbitraže su: Američki ugovor o mirnom rješavanju sporova (Bogota Pact, 1948.), Europska konvencija o mirnom rješavanju sporova, 1957. i Protokol o komisiji za medijaciju, koncilijaciju i arbitražu Organizacije afričkog jedinstva, 1964.¹¹ U razdoblju poslije Prvog svjetskog rata raste interes država za arbitražom čemu u prilog govore stotine sklopljenih bilateralnih ugovora u to vrijeme.¹² Poslije Drugog svjetskog rata više se primjenjuju klauzule o mirnom rješavanju međunarodnih sporova uvrštene u bilateralne ugovore kojima se predviđa da rješavanje eventualnih sporova o njihovoj primjeni ili tumačenju bude podvrgnuto arbitraži. Ovdje je riječ o klauzulama koje se ne odnose na političke segmente međudržavnih odnosa nego na ekonomske i financijske odnose i suradnju, konzularne odnose, korištenje međunarodnih rijeka, zaštitu stranih investicija te treba istaknuti i granične sporove.¹³

Treba istaknuti da se javljaju ugovori koje zaključuju specijalizirane ustanove Ujedinjenih naroda u koje se unose klauzule kojima se utvrđuje rješavanje eventualnih budućih sporova arbitražom. Rad Komisije Ujedinjenih naroda rezultirao je usvajanjem Modela pravila o arbitražnom postupku 1958. godine. Opća skupština Ujedinjenih naroda dala je preporuku državama da uključe u

---

¹⁰ Andrassy, *op. cit.*, (bilj. 1), str. 35.

¹¹ Račić, *op. cit.*, (bilj. 3), str. 43.

¹² *Ibid*, str. 39.

¹³ *Ibid*, str. 42-43.

svoje sporazume o arbitraži s drugim državama, koliko je to moguće, pravila iz Modela.

Države koje su ratificirale Revidirani Opći akt i prihvatile obveznu nadležnost Međunarodnog suda bile su nepovjerljive prema ideji "sudske arbitraže" kao temelja jedinstvenog arbitražnog sustava. Razlog tome je odstupanje nacрта Komisije Ujedinjenih naroda od tradicionalnog pojma arbitraže jer nije očuvala njezina klasična diplomatska obilježja prema kojima se dozvoljava da konačno rješenje ovisi od onog što su stranke ugovorile u kompromisu.¹⁴

Potrebno je još istaknuti kao važnu za arbitražu Deklaraciju iz Manile o mirnom rješavanju međunarodnih sporova¹⁵ iz 1982. godine kojom se potvrđuje temeljno načelo Povelje Ujedinjenih naroda prema kojem sve države moraju rješavati svoje sporove mirnim sredstvima na način da međunarodni mir i sigurnost i pravda ne budu ugroženi. Države moraju nastojati djelovati u dobroj vjeri i u duhu suradnje na ranom i pravičnom rješavanju međunarodnih sporova bilo kojim od sljedećih sredstava: pregovorima, istragom, posredovanjem, mirenjem, arbitražom, sudskim rješavanjem, obraćanjem regionalnim sporazumima ili ustanovama ili drugim mirnim sredstvima prema vlastitom izboru, uključujući dobre usluge. U nastojanju na takvom rješavanju stranke se moraju dogovoriti o takvom mirnom sredstvu koje je prikladno okolnostima i naravi njihova spora.

Od najnovijeg razvoja arbitraže treba istaknuti Konvenciju o mirenju i arbitraži usvojenu u Organizaciji za sigurnost i suradnju u Europi 1992. godine.¹⁶ Ova Konvencija je značajna jer daje mogućnost pokretanja arbitraže jednostranim zahtjevom. Takva mogućnost postoji samo u slučaju da su sve strane u nastalom sporu dale izjavu deponiranu kod depozitara kojom priznaju kao obveznu *ipso facto* i bez posebnog sporazuma nadležnost Suda za mirenje i arbitražu koji je tom Konvencijom osnovan. Budući da je prema Konvenciji OESS-a moguće pokrenuti arbitražni postupak sporazumom ili jednostranim zahtjevom, postoji razlika u njihovom sadržaju. Za sporazum je bitno da se naznači predmet spora dok u jednostranom zahtjevu mora biti naznačen: predmet spora, država ili države ugovornice Konvencije protiv kojih je postupak pokrenut, glavni činjenični i pravni elementi na kojima se temelji zahtjev.¹⁷ Poznate arbitražne presude iz 20. stoljeća su: *Island of Palmas case*¹⁸ (suverenitet nad otokom, 1928.);

---

¹⁴ *Ibid*, str. 39.

¹⁵ Lapaš, D.; Šošić, T. M. (ur.), *Međunarodno javno pravo – izbor dokumenata*, Pravni fakultet u Zagrebu, Zagreb, 2005., str. 63.

¹⁶ Račić, *op. cit.*, (bilj. 3), str. 39.

¹⁷ *Ibid*, str. 47.

¹⁸ Van den Hout, *op. cit.*, (bilj. 9), str. 798.

*Iran-US Claims Tribunal*¹⁹ (spor između Irana i SAD-a, 1981.); *The Beagle Channel case*²⁰ (pitanje granice i suvereniteta nad otocima u tom kanalu; vođen između Argentine i Čilea, 1976.).

1.2. Stalni arbitražni sud

Stalni arbitražni sud je osnovan Konvencijom o mirnom rješavanju međunarodnih sporova. Ima sjedište u Haagu. Međutim to nije pravi sud jer stalan je samo ured koji obavlja tehničke poslove. Sud se sastavlja za svaki spor posebno tako da stranke same odaberu arbitre s Liste arbitara vođene u Haagu. Na tu listu svaka država stranka imenuje najviše četiri osobe. Stalni arbitražni sud ima osim članova tj. potencijalnih arbitara, Tajništvo i Upravno vijeće.²¹

Na čelu Tajništva je glavni tajnik. Upravno vijeće se sastoji od diplomatskih predstavnika država stranaka Haaških konvencija o mirnom rješavanju međunarodnih sporova iz 1899. i 1907. u Nizozemskoj i nizozemskog ministra vanjskih poslova kao predsjednika Vijeća.²² Sud djeluje kao institucija koja potiče i pomaže mirno rješavanje međunarodnih sporova. Tijekom povijesti Stalni arbitražni sud je odlučivao u nizu međunarodnih sporova vezanih uz teritorijalnu suverenost, odgovornost države, tumačenje ugovora i sporazuma, prava ribolova i financijske predmete.²³ Sud nastoji proširiti svoju djelatnost i na druge subjekte međunarodnog prava. U svrhu toga 1962. godine donosi Pravilnik o arbitraži i mirenju za rješavanje međunarodnih sporova između dviju stranaka od kojih je samo jedna država.²⁴

Sud na temelju arbitražnih pravila usvojenih 1976. godine u Komisiji Ujedinjenih naroda za međunarodno trgovačko pravo (UNCITRAL) donosi fakultativne pravilnike koji strankama omogućuju da primijene ta pravila umjesto onih iz Haaške konvencije o mirnom rješavanju sporova. Države su se poslužile za rješavanje svojih sporova arbitražom 49 puta do sredine 2005. godine.²⁵

---

¹⁹ *Ibid*, str. 798-799.

²⁰ Račić, *op. cit.*, (bilj. 3), str. 40.

²¹ Andrassy, *op. cit.*, (bilj. 1), str. 32.

²² *Ibid*, str. 32.

²³ Van den Hout, *op. cit.*, (bilj. 9), str. 798.

²⁴ Andrassy, *op. cit.*, (bilj. 1), str. 33.

²⁵ *Ibid*, str. 31.

1.3. Razlike između arbitraže i postupka pred Međunarodnim sudom

Iako ima puno prednosti arbitraže i dalje je potrebno preispitati ulogu arbitraže u današnjem svijetu, posebice zato što postoje još dva slična načina rješavanja sporova, s jedne strane mirenje i sudsko rješavanje s druge strane. Nedvojbeno je da se arbitraža u smislu koje joj daje pozitivno međunarodno pravo jasno razlikuje od mirenja u tome što između ostalog mirenje ne završava konačnom i obvezujućom odlukom, ali rezultat mirenja je preporuka strankama za rješenje spora. Takvu preporuku stranke mogu prihvatiti ili odbiti.²⁶ Problem je utvrditi razliku između arbitraže i sudskog rješavanja međunarodnih sporova jer i jedno i drugo se rješava pred nepristranim trećim forumom i u oba slučaja postupak završava presudom koja je obvezna za stranke. Međutim, razlike postoje.

Razlog zašto se države odlučuju za arbitražu je u tome što imaju potrebu kontrole cijelog postupka u svakoj fazi arbitražnog postupka. Prema mišljenju Račića jedna od stranaka može započeti postupak blokirati tako da se ne pojavi i time uskrati informacije arbitražnom vijeću koje su neophodne.²⁷ Međutim, načelo *Kompetenz-Kompetenz* takav postupak stranke onemogućuje. O tom načelu bit će kasnije više rečeno. Iz svega navedenog jasno je da su pristanak i suradnja strana u sporu potrebni sve do izricanja presude.

Važan element koji razlikuje arbitražu od postupka pred Međunarodnim sudom je mogućnost utjecaja stranaka na sastav arbitražnog vijeća.²⁸ To je upravo jedan od razloga da češće stranke biraju arbitražu u pravnim sporovima.

Postupak je fleksibilan za razliku od postupka pred Međunarodnim sudom koji je uređen striktno odredbama Statuta. Stranke same određuju pravila postupka. Stranke postupka pred Međunarodnim sudom mogu biti samo države, dok stranke arbitražnog postupka mogu biti i međunarodne organizacije pa i drugi subjekti međunarodnog prava. Od završetka Drugog svjetskog rata arbitražne odluke rješavaju sporove između međuvladinih organizacija, takvih organizacija i država, pojedinaca i stranih država i sporove u kojima barem jedna stranka nije država niti međuvladina organizacija.²⁹ Razlika je i u tome što arbitražno vijeće sudi na osnovi poštivanja prava, što ne isključuje mogućnost da osim primjene načela i pravila međunarodnog prava vode računa o pomirenju interesa između objiju strana, a stranke u sporu mogu ovlastiti Međunarodni

---

²⁶ Van den Hout, *op. cit.*, (bilj. 9), str. 802.

²⁷ Račić, *op. cit.*, (bilj. 3), str. 41.

²⁸ Vidi: *infra*, str. 76-77.

²⁹ Rosenne, Sh., *The International Court of Justice and International Arbitration*, *Leiden Journal of International Law*, Vol. 6, Issue 2, 1993, str. 297.

sud da presudu donese *ex aequo et bono*. Suglasnost volja stranaka u sporu da podvrgnu svoj spor arbitraži izražava se bilateralnim ili multilateralnim ugovorima.

U oba slučaja postoje dva tipa ugovora. Generalni tip ugovora je onaj kojim se izražava suglasnost stranaka da se budući sporovi podvrgnu arbitraži, uključujući i klauzule u međunarodnim ugovorima kojima se utvrđuje da se eventualni budući sporovi o tumačenju ili primjeni ugovora rješavaju arbitražom. Drugi tip ugovora je kompromis kojim se konkretni spor do kojeg je već došlo podnosi arbitraži. U tom tipu se definira spor koji se podnosi na rješavanje, utvrđuje se način osnivanja arbitražnog vijeća onoliko koliko to strane ugovornice žele ukoliko generalnim ugovorom nisu definirani pravo i postupak koje će arbitražno vijeće primijeniti. Generalni tip ugovora o arbitraži, koji su naročito primjenjivali Rusija, Francuska i Velika Britanija, predviđa rješavanje budućih sporova arbitražom isključujući one koji se tiču nacionalne časti ili vitalnih interesa. Drugi tip, koji je više primjenjivala Njemačka, bile su klauzule o rješavanju sporova arbitražom koje se unose u ugovore različitog sadržaja.³⁰

1.4. Prednosti i rizici arbitraže

Postoji više očitih razloga zašto izabrati arbitražu u odnosu na postupak pred Međunarodnim sudom. Prije svega treba navesti fleksibilnost postupka, zatim povjerljivost postupka, mogućnost stranke da preuzme kontrolu nad sastavom arbitražnog vijeća te mogućnost izbjegavanja intervencije treće države u postupku.³¹ Potrebno je istaknuti i mogućnost da arbitražno vijeće uzme u obzir opće političke odnose između stranaka koji dominiraju konkretnim sporom. Iz toga proizlazi da se arbitraži više povjerava rješavanje sporova političkog karaktera radi olakšavanja potrebnih mirnih promjena.

Budući da često postoje oprečni stavovi između država oko načina mirnog rješavanja sporova, široka je praksa da se odredbe o rješavanju sporova o primjeni i tumačenju nekog međunarodnog ugovora unose u zasebne fakultativne protokole kojima mogu pristupiti one države ugovornice koje to žele. Osim ove metode postoji i metoda da se klauzule o mirnom rješavanju sporova unose u tekst konvencije, ali se daje državam mogućnost rezervi na odgovarajuće odredbe.

---

³⁰ Račić, *op. cit.*, (bilj. 3), str. 42.

³¹ Gray, C.; Kingsbury, B., *Developments in Dispute Settlement: Inter-State Arbitration since 1945*, *British Year Book of International Law*, Vol. 63, Issue 1, 1992, str. 109.

Haaška konvencija o mirnom rješavanju međunarodnih sporova sadrži u članku 38. preporuku pribjegavanja arbitraži ukoliko prilike to dozvoljavaju. Bilateralni i multilateralni ugovori koji predviđaju rješavanje budućih sporova arbitražom sadrže odredbe različitog karaktera, ali one koje ne stvaraju neizvjesnost su odredbe koje u slučaju izbijanja spora obvezuju stranke na rješavanje svog spora arbitražom. Ako ne postoji takva obveza, stranke u slučaju nastanka nekog spora moraju sklopiti kompromis kojim će konkretni spor podvrgnuti na rješavanje arbitražnom sudu, a koji se temelji na sporazumu.

Postoje međunarodni ugovori o arbitraži kao i klauzule koje u jednoj mjeri otklanjaju neizvjesnost i jamče pokretanje arbitražnog postupka u slučaju da dođe do spora. Slijedom svega navedenog proizlazi da ugovor o arbitraži ili klauzula u ugovoru predstavlja sporazum stranaka, što znači da je za početak rješavanja spora arbitražom potreban kompromis. Postoje različite multilateralne konvencije koje uređuju način podnošenja sporova arbitraži kao i obvezu poduzimanja određenih koraka u rješavanju sporova arbitražom.

Prije svega treba navesti Haašku konvenciju o mirnom rješavanju međunarodnih sporova i odredbu članka 38. iz kojeg jasno proizlazi da je nizak stupanj obveze na pribjegavanje arbitraži u slučaju spora. Odredba članka 38. određuje da bi bilo poželjno da se u sporovima pravne prirode, uključujući i sporove o tumačenju i primjeni međunarodnih konvencija, države ugovornice obrate arbitraži koliko to prilike dozvoljavaju. Jasno je da je prepušteno državama hoće li pribjeći arbitraži.

Revidirani Opći akt iz 1949. godine ipak malo strože određuje obvezu podvrgavanja arbitraži. Odredba članka 21. određuje da će svaki spor koji nije upućen na sudsko rješavanje i koji u roku mjesec dana nakon okončanja rada komisije za mirenje predviđene u Glavi I ne postane predmet sporazuma između stranaka biti podnesen arbitražnom sudu koji će, ukoliko se strane ne suglase, biti konstituiran na način određen u daljem tekstu. Međutim, postoji mogućnost stavljanja rezerve određena člankom 39., a kojim su iz primjene ovih odredbi isključeni sporovi o pitanjima koji spadaju u isključivu unutrašnju nadležnost države prema odredbama međunarodnog prava, sporovi koji se odnose na posebne slučajeve kao što je to teritorijalni status ili neki drugi sporovi koji pripadaju u jasno definirane kategorije.³² Odredba članka 25. određuje da stranke trebaju sastaviti poseban sporazum u kojem će utvrditi predmet spora i detalje postupka.

U okviru Organizacije za europsku sigurnost i suradnju donesena je 1992. godine Konvencija o mirenju i arbitraži koja daje mogućnost pokretanja arbitra-

---

³² Račić, *op. cit.*, (bilj. 3), str. 45.

že jednostranim zahtjevom. Takva mogućnost postoji samo u slučaju da su sve strane u nastalom sporu dale izjavu deponiranu kod depozitara kojom priznaju kao obveznu *ipso facto* i bez posebnog sporazuma nadležnost Suda za mirenje i arbitražu koji je tom Konvencijom osnovan.³³

Za svaki arbitražni postupak je potrebno da među strankama postoji sporazum u odgovarajućem obliku o sastavu arbitražnog suda, pravu koje treba primijeniti i postupku kojim će se spor riješiti. Svaki od tih elemenata ćemo pobliže objasniti dalje u tekstu.

1.5. Sastav arbitražnog suda

Haaška konvencija određuje pravila u slučaju nepostojanja suglasnosti stranaka oko sastava arbitražnog suda. Konvencija određuje da svaka stranka imenuje po dva arbitra koji onda zajednički biraju neparnog koji ima položaj predsjednika suda, a ako ne uspiju imenovati predsjednika to se povjerava trećoj državi koju strane zajednički odaberu. Ako ni tada ne uspiju postići sporazum, svaka strana će odrediti jednu državu i onda će one zajednički izabrati neparnog arbitra.³⁴

Opći akt za razliku od Haaške konvencije određuje arbitražni sud od pet članova od kojih svaka stranka bira po jednog, a preostalu trojicu, uključujući predsjednika, biraju zajednički. Jednako određuje kao i Haaška konvencija da u slučaju nepostojanja dogovora stranke u sporu izaberu jednu državu koja će izvršiti potrebno imenovanje, a ako to ne uspije svaka će imenovati jednu državu koje će zajednički imenovati potrebna tri člana. Opći akt kao posljednji korak određuje da potrebna imenovanja izvrši predsjednik Međunarodnog suda.³⁵

Konvencija OESS- a pojednostavljuje postupak sastavljanja arbitražnog suda i čini ga efikasnijim. Svaka stranka imenuje po jednog arbitra i jednog zamjenika na Listu arbitara. Nakon podnošenja zahtjeva za pokretanje arbitražnog postupka sud će se sastaviti od arbitara koje su strane u sporu stavile na Listu i to će *ex officio* biti članovi suda za taj spor. Ured Suda za mirenje i arbitražu imenuje izvjestan broj članova iz redova arbitara kako bi broj članova koje imenuje Ured bio veći od *ex officio* članova.³⁶

Prema članku 3. Modela pravila o arbitražnom postupku nakon zahtjeva jedne od stranaka da se spor podnese arbitraži ili nakon odluke da spor potpada pod

---

³³ *Ibid*, str. 45.

³⁴ Račić, *op. cit.*, (bilj. 3), str. 47.

³⁵ *Ibid*, str. 48.

³⁶ *Ibid*, str. 48.

arbitražu stranke moraju poduzeti potrebne korake posredstvom kompromisa ili nekog drugog sporazuma kako bi se arbitražni sud pravovremeno osnovao.

Ako se sud ne osnuje iz bilo kojeg razloga u roku od tri mjeseca od dana kada je podnesen zahtjev za pokretanje arbitražnog postupka ili od dana kad je odlučeno da spor spada pod arbitražu, potreban broj arbitara na zahtjev bilo koje od stranaka u sporu imenuje predsjednik Međunarodnog suda. U slučaju da je predsjednik Međunarodnog suda državljanin jedne od stranaka u sporu potrebna imenovanja izvršit će potpredsjednik ili najstariji član Suda koji nije državljanin nijedne od strana u sporu. Određeno je da se imenovanja izvrše u skladu s odredbama u kompromisu, a u nedostatku takvih odredba Predsjednik Međunarodnog suda treba osnovati arbitražno vijeće nakon konzultiranja sa strankama u sporu.³⁷

Slijedom svega navedenog proizlazi da je sloboda biranja jedna od osnovnih karakteristika arbitraže koja takav način mirnog rješavanja razlikuje od međunarodnih sudova.³⁸ Ova karakteristika arbitraže jedan je od najčešćih razloga za blokadu samog postupka. U cilju sprječavanja blokade postupka uvedeni su treći kao neutralni koji će obaviti potrebna imenovanja. Najčešće se taj zadatak povjerava državama o kojima postoji suglasnost među strankama ili nekim nepristranim tijelima kao što je Međunarodni sud ili Ured Suda za mirenje i arbitražu Organizacije za europsku sigurnost i suradnju.³⁹ Međutim države često nisu spremne na prihvaćanje striktnih obveza koje sužavaju njihovu slobodu izbora arbitara. Problem je što države ne žele prihvatiti da se u jednom univerzalnom dokumentu predvidi mogućnost trećeg izvršiti potrebna imenovanja.

1.6. Primjenjivo pravo

Haaška konvencija sadrži odredbu u članku 37. kojom određuje da arbitri kao suci po izboru stranaka donose presudu na osnovu poštivanja prava. Opći akt ostavlja strankama da, ako to žele, sporazumno upute arbitra na pravo koje treba primijeniti ili ga ovlaste da donese presudu po načelima pravičnosti. Odredba iz članka 28. određuje da ako se stranke ne posluže tom mogućnošću ili ne sklope sporazum arbitri primjenjuju pravila iz članka 38. Statuta Međunarodnog suda. Prema članku 38. st. 2. Statuta Međunarodnog suda Sud rješava sporove primjenom međunarodnih konvencija, međunarodnih običaja, općih načela prava priznatih od civiliziranih naroda koristeći sudske odluke te doktrinu kao po-

---

³⁷ Račić, *op. cit.*, (bilj. 3), str. 48.

³⁸ Gray, Kingsbury, *op. cit.*, (bilj. 31), str. 111.

³⁹ Račić, *op. cit.*, (bilj. 3), str. 49.

moćno sredstvo za utvrđivanje pravnih pravila. Primjer arbitraže u kojoj stranke nisu odredile primjenjivo pravo je *Rainbow Warrior* između Francuske i Novog Zelanda.⁴⁰

Konvencija Organizacije za europsku sigurnost i suradnju određuje da je funkcija arbitražnog vijeća da odlučuje u skladu s međunarodnim pravom o onim sporovima koji mu stranke podnesu.⁴¹

U arbitraži *Cayuga Indians* pred vijećem koje je osnovano sporazumom između SAD-a i Velike Britanije utvrđeno je da se arbitražna odluka ne može samo temeljiti na striktnom pravu nego da vijeća moraju otkriti što je pravo i što je zakon uzimajući u obzir pravdu, pravičnost i fer postupanje, vodeći računa o pravnim analogijama i duhu koji proizlazi iz načela međunarodnog prava.⁴²

1.7. Pravila postupka

Neke multilateralne konvencije sadrže odredbe o postupku i obvezuju stranke. Države ugovornice često unose te odredbe u svoje bilateralne arbitražne sporazume ili kompromise.

Haaška konvencija određuje da u kompromisu koji su sklopile stranke treba odrediti vrijeme za imenovanje arbitara, oblik, redosljed i rokove za podnošenje komunikacija. Ova pitanja može riješiti Stalni arbitražni sud ako stranke to žele. Konvencija omogućuje miješanje treće države u spor kada se radi o tumačenju međunarodnih konvencija čije su i one strane ugovornice. Opći akt upućuje na pravila sadržana u Haaškoj konvenciji u slučaju nedostatka odredbi u sporazumu o arbitraži.

Konvencija Organizacije za europsku sigurnost i suradnju stvara Sud za mišljenje i arbitražu i određuje da Sud usvoji svoja pravila koja sadrže Poslovnik po kojem rade komisije za mišljenje tako i arbitražna vijeća ustanovljena suglasno ovoj Konvenciji. Svaka država članica Organizacije za europsku sigurnost i suradnju ima pravo umiješati se u spor ako dokaže da ima pravni interes na koji može utjecati odluka arbitražnog vijeća i u roku petnaest dana od notifikacije o početku spora upućene od Tajništva OESS-a uputiti Registraru zahtjev za miješanje u spor. Ako dokaže pravni interes moći će sudjelovati onoliko koliko je potrebno za zaštitu njenog interesa. Slijedom svega navedenog proizlazi da stranke same odlučuju o postupku koji će primjenjivati određujući to u arbitražnim ugovorima ili kompromisima.

---

⁴⁰ Gray, Kingsbury, *op. cit.*, (bilj. 31), str. 103.

⁴¹ Račić, *op. cit.*, (bilj. 3), str. 51.

⁴² *Ibid*, str. 51.

Države za razliku od nekih drugih međunarodnih subjekata prava još uvijek nemaju naviku služiti se arbitražom. Najmanje državama odgovaraju konvencije koje daju mogućnost pokretanja postupka jednostranim zahtjevom bilo koje od stranaka u sporu. Stranke same određuju pravila postupka. U prilog tome govori i činjenica da stranke u kompromisu mogu utvrditi pravna pravila na temelju kojih arbitražno vijeće treba donijeti svoju odluku. Arbitražni sud odlučuje samo u slučaju da stranke nisu odredile pravo koje treba primijeniti.

Iz svega navedenog možemo zaključiti da iako države nisu još spremne primjenjivati arbitražu doprinos arbitraže je velik. Odluke arbitražnih sudova pridonijele su značajno rješavanju sporova posebno po pitanju granica ili teritorijalnih pitanja.⁴³

2. HRVATSKO - SLOVENSKI ARBITRAŽNI SPOR

Hrvatska i Slovenija su odlučile nakon neuspjelih pokušaja rješavanja spora oko graničnog pitanja svoj spor podnijeti na rješavanje arbitražnom sudu. Spor se odnosi na kopnenu i morsku granicu između Republike Hrvatske i Republike Slovenije. Obje su države sljednice bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Spor je podnesen arbitraži na temelju Arbitražnog sporazuma sklopljenog između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije u Stockholmu 4. studenog 2009. godine. Hrvatski sabor je 24. studenog 2009. godine donio Odluku o proglašenju Zakona o potvrđivanju Sporazuma o arbitraži između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije⁴⁴. Sukladno članku 141. Ustava Republike Hrvatske tom ratifikacijom Sporazum je postao dio pravnog poretka Republike Hrvatske. Sporazum je stupio na snagu 24. studenog 2009. godine.

2.1. Događaji koji su prethodili sklapanju Arbitražnog sporazuma

Između 1992. i 2001. godine, nakon što su Republika Hrvatska i Republika Slovenija proglasile neovisnost, započeli su bilateralni pregovori u vezi kopnene i morske granice između te dvije države. Osnovale su stručne skupine koje su se sastale između prosinca 1992. godine i lipnja 1993. godine i sastavile Diplomatsku komisiju za identifikaciju i označavanje granice između Republike Hrvatske i Republike Slovenije. Komisija se sastajala sve do srpnja 1998. godine. Ovi pokušaji su bili bez uspjeha.⁴⁵

---

⁴³ Gray, Kingsbury, *op. cit.* (bilj. 31), str. 133.

⁴⁴ Vidjeti: Narodne novine – Međunarodni ugovori br. 12/2009.

⁴⁵ Objavljeno na stranici Ministarstva vanjskih i europskih poslova, <http://www.mvep.hr/hr/ostalo/prestanak-arbitraznog-postupka/> (pristupljeno 12. svibnja 2018.).

Između 1998. i 1999. bilateralni pregovori su nastavljeni na ministarskoj razini, no isto su bili bez uspjeha. Proces mirenja koji je vodio Dr. William Perry, bivši Tajnik obrane SAD-a prekinut je 1999. godine.⁴⁶

Pregovori vođeni na razini predsjednika Vlada rezultirali su 20. srpnja 2001. godine sporazumom Račan-Drnovšek o zajedničkoj granici država. Tim sporazumom bi 80 posto Piranskog zaljeva pripalo Sloveniji, čime bi ona dobila pristup međunarodnim vodama, a Hrvatska bi zadržala morsku granicu s Italijom. Komisija za međunarodne odnose Slovenskog parlamenta je potvrdila taj sporazum dok je Odbor za vanjsku politiku odbio potvrditi sporazum prije nego što je bio podnesen Hrvatskom saboru na odobrenje.⁴⁷

Republika Slovenija je pristupila Europskoj uniji 1. svibnja 2005. godine. Pregovori oko pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji započeli su 2005. godine. U prosincu 2008. godine Slovenija je stavila rezervu na sedam pregovaračkih poglavlja zato što je tvrdila da bi oni mogli prejudicirati smjer granice između Hrvatske i Slovenije.

U siječnju 2009. godine Povjerenik Europske unije za proširenje, Olli Rehn, pokrenuo je inicijativu za olakšanje rješenja graničnog spora. Povjerenik Rehn je u sljedećim mjesecima predstavio strankama nekoliko nacрта sporazuma koji se tiču rješenja graničnog spora. Arbitražni sporazum je potpisan na razini premijera Hrvatske i Slovenije te uz svjedočenje Predsjedništva Vijeća Europske unije koje je zastupao premijer Švedske. Arbitražni sporazum je stupio na snagu nakon ratifikacije 24. studenog 2009. godine. Slovenija je otklonila sve rezerve koje je stavila na pregovaračka poglavlja u vezi s pristupanjem Republike Hrvatske Europskoj uniji sukladno članku 9. Arbitražnog sporazuma.⁴⁸ Ugovor o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji potpisan je 9. prosinca 2011., a stupio je na snagu 1. srpnja 2013. godine.

2.2. Arbitražni sporazum

Arbitražnim sporazumom stranke su uspostavile Arbitražni sud. Sastav Arbitražnog suda je uređen člankom 2. Sporazuma kojim obje stranke zajednički imenuju predsjednika i dva člana Arbitražnog suda. U slučaju nepostizanja dogovora, predsjednik Međunarodnog suda imenovat će predsjednika i dva člana arbitraže. Svaka od stranaka imenuje još po jednog člana Arbitražnog suda u

---

⁴⁶ *Ibid.*

⁴⁷ *Ibid.*

⁴⁸ Za tekst Arbitražnog sporazuma vidi: Narodne novine – Međunarodni ugovori br. 12/2009.

roku petnaest dana nakon okončanja imenovanja ona tri člana. U slučaju neimenovanja, neimenovanog člana Arbitražnog suda imenovat će predsjednik Arbitražnog suda.

Zadaća arbitražnog suda je utvrđena člankom 3. Sporazuma: *“Arbitražni sud utvrdit će tijek granice na moru i kopnu između Republike Hrvatske i Republike Slovenije, vezu Slovenije prema otvorenom moru te režim za uporabu relevantnih morskih područja.”*

Arbitražni sud sukladno članku 4. Sporazuma primijenit će pravila i načela međunarodnog prava te međunarodno pravo, pravičnost i načelo dobrosusjed-skih odnosa u svrhu postizanja poštenog i pravednog rezultata uključujući i sve relevantne okolnosti. Ako ništa drukčije nije predviđeno Arbitražni sud provodi postupak prema Fakultativnim pravilima Stalnog arbitražnog suda za arbitražu u sporovima između dviju država.

Postupak je povjerljiv i vodi se na engleskom jeziku. Stranke određuju agente koji će ih zastupati u postupku pred Arbitražnim sudom. Mogu osigurati i pravnu potporu za svojeg zastupnika. Arbitražni sud donijet će odluku većinom glasova svojih članova nakon što pažljivo razmotri sve relevantne činjenice. U odluci se navode razlozi na kojima se ona temelji.

Odluka Arbitražnog suda obvezujuća je za stranke i predstavlja konačno rješenje spora. Članak 7. stavak 3. određuje: *“Stranke će poduzeti sve neophodne korake za provedbu odluke, uključujući, prema potrebi, i izmjenu nacionalnog zakonodavstva, u roku od šest mjeseci nakon donošenja odluke.”* Obje stranke se obvezuju da će se suzdržati od bilo kakvog postupka ili izjave koji mogu intenzivirati spor ili ugroziti rad Arbitražnog suda. Sporazum stupa na snagu prvog dana tjedna koji slijedi nakon razmjene diplomatskih nota kojima stranke izražavaju svoj pristanak obvezati se Sporazumom.

2.3. Početak arbitraže

Stranke su zajednički imenovale za predsjednika Arbitražnog suda Gilberta Guillaumea, bivšeg predsjednika Međunarodnog suda, te dva člana Vaughana Lowea i bivšeg suca Međunarodnog suda Brunu Simmu 17. siječnja 2012. godine. Slovenija je sukladno članku 2. stavku 2. Arbitražnog sporazuma imenovala za arbitra Jerneja Sekoleca, a Hrvatska je imenovala Budislava Vukasa.

Prvi sastanak između stranaka i članova Arbitražnog suda održao se 13. travnja 2012. godine u Palači mira u Haagu tijekom kojeg je utvrđen okvir po kojem će se postupak provesti. Sud je donio prvu proceduralnu odluku koja je rezultat prvog proceduralnog sastanka 1. svibnja 2012. godine. Ta je odluka

7. veljače 2013. godine poboljšana drugom proceduralnom odlukom. Svaka od stranaka je podnijela svoje zahtjeve zajedno s priloženom dokumentacijom 11. veljače 2013. godine. Odgovore na te zahtjeve Hrvatska i Slovenija su podnijele 11. studenog 2013. godine. Sud je odredio raspored saslušanja trećom proceduralnom odlukom donesenom 23. prosinca 2013. godine. Hrvatska i Slovenija su ispunile, sukladno trećoj proceduralnoj odluci odgovore na podnesene zahtjeve zajedno s priloženom dokumentacijom.

Saslušanje je provedeno u palači mira u Haagu od 2. lipnja do 13. lipnja 2014. godine. Sastojalo se od dva kruga izlaganja tijekom kojih su zastupnici i komisija za obje stranke iznijele stajalište stranaka glede kopnene i morske granice, veze Slovenije prema otvorenom moru i režima za uporabu relevantnih morskih područja. Ministar vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske te ministar vanjskih poslova Slovenije su prisustvovali na nekim od dijelova saslušanja. Sud je započeo razmatranja prateći saslušanje.

Hrvatska je prosljedila Sudu pismo od 24. travnja 2015. godine koje je poslala Sloveniji i u kojem je tražila objašnjenje vezano uz dvije izjave koje se tiču arbitraže, a koje je dao slovenski ministar vanjskih poslova na slovenskoj televiziji (SLO 3) tijekom intervjua 7. siječnja 2015. te 22. travnja 2015. godine.

“According to the information that I have, which is very much unofficial, as well as on the basis of a feeling that our legal team has being composed of the world’s best renowned scholars of the law of the sea, we are somehow optimistic in a way that the Arbitral Tribunal will determine that contact with the high seas.”⁴⁹

Iz te izjave jasno se vidi da je ministar vanjskih poslova Slovenije imao pristup informacijama da će Arbitražni sud odrediti vezu Slovenije prema otvorenom moru.

“had talks in The Hague last year ... And I made it very clear to the Arbitral Tribunal that if they do not fulfil this task - we in Slovenia shall consider that the Arbitral Tribunal has not executed its mandate. Because the contact with the high seas has not been determined ... ” (a transcript of that statement is attached).⁵⁰

---

⁴⁹ Objavljeno na stranici Ministarstva vanjskih i europskih poslova, <http://www.mvep.hr/hr/ostalo/prestanak-arbitraznog-postupka/> (pristupljeno 12. svibnja 2018.).

⁵⁰ *Ibid.*

Iz ove izjave proizlazi da Slovenija vrši nedopušteni pritisak na Arbitražni sud. Ako Arbitražni sud ne odredi vezu Slovenije prema moru, Slovenija će smatrati da Sud nije ispunio svoj zadatak.⁵¹

Slovenija je odgovorila na pismo 1. svibnja 2015. godine. Sud je u pismu od 5. svibnja 2015. godine poslanom objema strankama izrazio zabrinutost u vezi sumnje Hrvatske da je Slovenija imala pristup povjerljivim informacijama vezanim uz razmatranja Arbitražnog suda. Uzeo je u obzir priznanje stranaka njihovih obveza sukladno članku 10. stavka 1. Arbitražnog sporazuma i potvrdio da su se arbitri i zastupnici stranaka suzdržali *ex parte* komunikacije.⁵² Sud je obavijestio stranke 19. lipnja 2015. godine da je predmet dovoljno razmotren i da se može donijeti odluka u četvrtom kvartalu 2015. godine.⁵³

Hrvatska je pismom datiranim 28. lipnja 2015. godine upozorila Sud na intervju koji je dao slovenski ministar vanjskih poslova 17. lipnja 2015. godine na Slovenskoj televiziji te intervju u slovenskim novinama 26. lipnja 2015. godine. U tom pismu Hrvatska je izrazila zabrinutost da Slovenija ima dodatne kanale za komunikaciju sa Sudom, da ima pristup sudskim razmatranjima te da će odluka suda možda biti na štetu Hrvatske.

Slovenija je odgovorila da su ministrove riječi izvučene iz konteksta i priložila je alternativni prijevod važnih isječaka intervjua. Sud je pismom datiranim 9. srpnja 2015. godine odredio da će donijeti odluku 17. prosinca 2015. godine. Sud je pozvao stranke da se suzdrže od svih daljnjih javnih istupa vezano uz intervju slovenskog ministra vanjskih poslova.

Srpske i hrvatske novine su 22. srpnja 2015. godine objavile transkripte i audio datoteke od dva telefonska razgovora između arbitra kojeg je odredila Slovenija, Jerneja Sekoleca, i zastupnice Slovenije, Simone Drenik. To se događalo šest mjeseci ranije točnije 15. studenog 2014. godine te 11. siječnja 2015. godine.⁵⁴

Sud je 23. srpnja 2015. godine obavijestio stranke o ostavci Jerneja Sekoleca istodobno pozivajući Sloveniju da odredi novog arbitra koji će ga zamijeniti.

Hrvatska je idućeg dana poslala prevedene odlomke telefonskih razgovora i zatražila od Suda suspenziju postupka. U tom pismu ministrica vanjskih poslova, Vesna Pusić, priložila je isječke iz hrvatskih novina i dodala je link srpskih novina. Hrvatska smatra da su tim razgovorima teško narušena načela pravičnosti postupka, nepristranost i integritet arbitražnog postupka. Poziva se

---

⁵¹ *Ibid.*

⁵² *Ibid.*

⁵³ *Ibid.*

⁵⁴ *Ibid.*

na Uvjete imenovanja u kojima jasno piše da su se stranke obvezale da neće ulaziti ni u kakvu komunikaciju s bilo kojim članom Arbitražnog suda koja ima veze s arbitražom ili bilo kakvim proceduralnim pitanjima. Ministrica ističe da je Hrvatska zabrinuta zbog tih razgovora i smatra da su povrijeđena osnovna načela arbitražnog postupka bez obzira što su arbitar i zastupnica dali ostavku.⁵⁵

Nakon toga Sud je zatražio 25. srpnja 2015. godine od Slovenije da da svoje primjedbe vezano na pismo ministricе vanjskih poslova. Slovenija je 26. srpnja 2015. godine izrazila duboko žaljenje o činjenicama iznesenim u hrvatskim novinama i obavijestila je Sud da je Simona Drenik dala ostavku na mjestu zastupnice Slovenije. Odbila je zahtjev Hrvatske da Sud suspendira arbitražni postupak.

Slovenija je 28. srpnja 2015. godine imenovala H. E. Mr. Ronnyja Abrahama, predsjednika Međunarodnog suda, za člana Arbitražnog suda. Sud je obavijestio stranke da je Budislav Vukas dao ostavku i pozvao je Hrvatsku da imenuje novog arbitra.

Pozivajući se na Bečku konvenciju o pravu međunarodnih ugovora⁵⁶, Hrvatska je notifikacijom od 30. srpnja 2015. godine obavijestila Sloveniju da smatra da je Hrvatska ovlaštena tražiti prestanak primjene Arbitražnog sporazuma jer je Slovenija svojim postupcima povrijedila odredbe Sporazuma. Traži prestanak primjene Sporazuma sukladno članku 60. stavku 1. Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora. Ujedno obavještava Sloveniju da od datuma te notifikacije Republika Hrvatska prestaje primjenjivati Sporazum. Pozivajući se na članak 60. stavak 3. Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora, Republika Hrvatska u toj notifikaciji tvrdi da je Slovenija svojim postupcima počinila bitnu povredu ugovora te time onemogućila ostvarenje predmeta ili svrhe ugovora.⁵⁷

Postupci za koje je Slovenija međunarodno odgovorna povrijedili su članak 6. Arbitražnog sporazuma time što su povrijeđeni dogovoreni postupak i po-vjerenje te članak 10. Sporazuma kojim su se stranke obvezale da će se suzdržati od bilo kakvog postupka ili izjave koji mogu intenzivirati spor ili ugroziti rad Arbitražnog suda. S obzirom da su ove odredbe bitne za ostvarenje svrhe ili predmeta ugovora, Hrvatska smatra da ima pravo tražiti prestanak primjene ovog Sporazuma. Hrvatska je ujedno i 31. srpnja 2015. godine prosljedila tu notifikaciju Sudu. Istog dana Sud je obavijestio stranke da je Ronny Abraham podnio ostavku te pozvao Sloveniju da imenuje novog suca koji će ga zamijeniti.

---

⁵⁵ *Ibid.*

⁵⁶ Za tekst Konvencije vidi: Narodne novine – Međunarodni ugovori br. 16/1993.

⁵⁷ Objavljeno na stranici Ministarstva vanjskih i europskih poslova, <http://www.mvep.hr/hr/ostalo/prestanak-arbitraznog-postupka/> (pristupljeno 12. svibnja 2018.).

Slovenija je 13. kolovoza 2015. godine obavijestila Sud da je odgovorila na notifikaciju Hrvatske te da se usprotivila prestanku primjene Arbitražnog sporazuma. Tvrdi da Sud ima ovlast i dužnost nastaviti s postupkom. Obavijestila je Sud i da će se suzdržati od imenovanja novog arbitra te zatražila da predsjednik Arbitražnog suda imenuje arbitra. Sud je 25. rujna 2015. godine obavijestio stranke da je predsjednik Arbitražnog suda sukladno ovlaštenju iz članka 2. stavka 2. i 3. Arbitražnog sporazuma imenovao Rolfa Einara Fifea kao zamjenu za suca Abrahama te Nicholasa Michela kao zamjenu za profesora Vukasa.⁵⁸ Strankama su poslani životopisi novoimenovanih arbitara i deklaracije o prihvaćanju te izjave o nepristranosti i neovisnosti.

Sud je pozvao 13. listopada 2015. godine Hrvatsku da dostavi potpuni transkript dvaju razgovora na koje se pozivala u prethodnom pismu i zatražio od Hrvatske da pokaže mjere koje je poduzela kako bi provjerila točnost iznesenih informacija. Istodobno Sud je pozvao Hrvatsku i Sloveniju da ga obavijeste o bilo kojim drugim incidentima vezanim uz curenje informacija iz Arbitražnog suda ili Međunarodnog suda.⁵⁹

Hrvatska nije odgovorila na poziv Suda dok je Slovenija odgovorila. Tvrdila je da bi s njezine strane samo bivša zastupnica Simona Drenik znala za eventualno curenje informacija drugoj strani. U vezi informacija bivšeg člana Arbitražnog suda suca Sekoleca Slovenija smatra da su to samo njegova stajališta u vezi ponašanja i pozicija ostalih članova Arbitražnog suda. Slovenija je još jednom istaknula da slovenska vlast nije niti davala upute niti odobrila bilo kakav kontakt između Sekoleca i Drenik.

Sud je odredio raspored za daljnje usmene i pisane zahtjeve koji se tiču pravnih posljedica navoda Hrvatske na sam predmet spora. Sud je naredio da stranke podnesu svoje pisane podneske do 15. siječnja 2016. (Hrvatska) i 26. veljače 2016. (Slovenija) i da će održati usmena saslušanja u vezi s tim 17. ožujka 2016. godine tražeći da stranke do 9. prosinca 2015. potvrde svoju prisutnost na zakazanom saslušanju. Proslijedio je dva interna dokumenta koje je Jernej Sekolec sastavio tijekom postupka. Prvi dokument je nazvan osobne i povjerljive bilješke vezano uz granicu na ili oko Dragonje, a drugi je nazvan Mura Rijeka Zona. Sud je obavijestio stranke da su to jedina dva dokumenta koje je Jernej Sekolec poslao Sudu.

Slovenija je odgovorila na pismo Suda i potvrdila svoju prisutnost na saslušanju dok Hrvatska nije ništa odgovorila zato što je Vlada Republike Hrvatske

---

⁵⁸ *Ibid.*

⁵⁹ *Ibid.*

30. srpnja 2015. godine donijela u skladu sa Zaključkom Hrvatskog sabora Odluku o pokretanju postupka za prestanak Sporazuma o arbitraži između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije zbog njegove povrede.⁶⁰

Sud je potvrdio 26. prosinca 2015. godine da će se saslušanje održati 17. ožujka 2016. godine. Istodobno je Sud dostavio strankama prijevod audio snimki telefonskih razgovora na koje se Hrvatska pozivala kao razlog prestanka primjene Arbitražnog sporazuma. Audio snimke preveli su na temelju napatka Suda certificirani tumači i prevoditelji. Sud je zatražio od stranaka da dostave svoje primjedbe ili komentare na točnost prijevoda što je ranije moguće. Slovenija je 18. siječnja 2016. godine poslala komentare na točnost prijevoda dok Hrvatska nije ništa poslala.

Saslušanje vezano uz pisma Hrvatske Sudu održano je 17. ožujka 2016. godine u Palači mira, u Haagu. Hrvatska nije podnijela pisane podneske niti je prisustvovala tom saslušanju za razliku od Slovenije.

Hrvatsko Ministarstvo vanjskih i europskih poslova je uputilo 16. ožujka 2016. godine diplomatsku notu državama članicama UN-a u kojoj je obrazloženo hrvatsko stajalište vezano uz kompromitirani i korumpirani arbitražni postupak. U notifikaciji je izrazilo očekivanje da će Arbitražni sud prekinuti sa svojim radom zbog nepopravljive kompromitiranosti i korumpiranosti postupka. Istodobno je naglasilo da je Hrvatska spremna u duhu dobrosusjedskih odnosa i u skladu s međunarodnim pravom riješiti spor sa Slovenijom bilateralnim pregovorima.⁶¹ Sud je obavješten o tome.

Hrvatskoj i Sloveniji su ubrzo nakon što je zaključeno saslušanje poslani doslovni prijevodi saslušanja. Kako Hrvatska nije podnijela podneske na zahtjev Suda, zahtjevi Hrvatske su izvučeni iz diplomatske note koju je Hrvatska uputila 16. ožujka 2016. godine. Hrvatska traži da Arbitražni sud prestane s radom zbog pravnih i etičkih razloga. Slovenija je tražila 26. veljače 2016. godine od Suda da Arbitražni sporazum ostane na snazi te da se nastavi postupak sve dok Sud ne donese konačnu odluku. Na saslušanju održanom 17. ožujka 2016. godine ponovila je to isto.⁶²

---

⁶⁰ Vidjeti: Narodne novine br. 85/2015.

⁶¹ Objavljeno na stranici Ministarstva vanjskih i europskih poslova, <http://www.mvep.hr/hr/ostalo/prestanak-arbitraznog-postupka/> (pristupljeno 12. svibnja 2018.).

⁶² *Ibid.*

2.4. Hrvatski pravni argumenti

Hrvatska smatra da Sud nema nadležnost za odlučivanje o prestanku primjene Arbitražnog sporazuma. Ističe da Arbitražni sporazum ne sadrži nikakve odredbe o rješavanju sporova nastalih vezano uz valjanost i učinke Sporazuma. Dodatno Hrvatska tvrdi da Bečka konvencija o pravu međunarodnih ugovora utvrđuje postupak prema kojem treba procijeniti posljedice prestanka primjene Arbitražnog sporazuma. Smatra da ako je Slovenija prigovorila zahtjevu Hrvatske da prestane primjena Arbitražnog sporazuma sukladno članku 65. stavku 3. Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora, stranke trebaju nastaviti tražiti rješenje na drugačiji način određen u članku 33. Povelje Ujedinjenih naroda.

Sukladno navedenom, Hrvatska smatra da Bečka konvencija ne daje Arbitražnom sudu nikakvu ulogu u ovom procesu i da rješenje spora oko granice treba naći izvan arbitraže sukladno međunarodnom pravu i u duhu dobrosusjedskih odnosa. Hrvatska smatra da su učinjene bitne povrede i da takve povrede ne može ispraviti Arbitražni sud. Smatra da su osnovna načela pravičnosti, nepristranosti i integriteta arbitražnog postupka sustavno i teško povrijeđena na štetu Hrvatske.⁶³

Hrvatska tvrdi da je Simona Drenik pripremila dokumente i dala nove činjenice Jerneju Sekolecu koje je on proslijedio kao svoje vlastite ostalim članovima Arbitražnog suda. Time je povrijeđena profesionalna etika ali i pravila postupka.

Slijedom svega navedenog Hrvatska smatra da je učinjena nepopravljiva šteta i da ostavke zastupnice Slovenije i člana Arbitražnog suda koje je imenovala Slovenija ništa ne mijenjaju. Ističe da više nije moguće razlikovati dokaze i materijale koji su dio službenih zapisnika i dokaze do kojih se došlo nezakonito, neetično. Hrvatska smatra da nijedna razumna osoba ne bi zaključila da svi ti događaji nisu imali utjecaja na ostale članove Arbitražnog suda u postupku. Zaključno, postupak je potpuno i nepovratno kompromitiran.

Hrvatska smatra da *ex parte* komunikacija između Jerneja Sekoleca i Simone Drenik jest povreda odredaba Arbitražnog sporazuma u smislu članka 60. stavka 1. Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora.

Hrvatska smatra da je Slovenija povrijedila članak 6. i članak 10. Arbitražnog sporazuma i da je time onemogućeno ostvarenje predmeta i svrhe ugovora sukladno članku 60. stavku 3. Bečke konvencije.

Hrvatska navodi da nijedna odluka donesena pod ovakvim uvjetima ne bi mogla biti učinkovita, obvezna ili vjerodostojna.

---

⁶³ *Ibid.*

Istaknula je da je ušla u arbitražni postupak s dobrom vjerom ali da je to povjerenje narušeno do te mjere da Hrvatska više ne može sudjelovati u postupku.

Slovensko ponašanje znači povredu Arbitražnog sporazuma jer je onemogućilo postizanje predmeta ili svrhe ugovora. Zaključno, Hrvatska je istaknula da je obavijestila Sloveniju o prestanku primjene sporazuma i da danom notificiranja Hrvatska više ne primjenjuje Arbitražni sporazum.

2.5. Slovenski pravni argumenti

Slovenija smatra da je Sud sposoban odlučiti o zahtjevu Hrvatske da se prestane primjenjivati Arbitražni sporazum. Poziva se na procesno načelo *Kompetenz-Kompetenz*. Sud (arbitražni) ovlašten je odlučiti o svojoj nadležnosti te o tome postoji li arbitražni ugovor i je li valjan. Takvo načelo je priznato i u hrvatskom Zakonu o arbitraži.⁶⁴ Slovenija ističe da je ovo načelo kodificirala Komisija za međunarodno pravo u Nacrtu konvencije o arbitražnom postupku 1953. godine. Slovenija u svome zahtjevu citira slučajeve s Međunarodnog suda ili iz arbitražnih postupaka. Budući da Slovenija smatra da je ovo načelo prirodno i nerazdvojivo od sudske ili arbitražne funkcije, zaključuje da se načelo primjenjuje osim ako stranke izričito ne isključe njegovu primjenu.⁶⁵

Poziva se na članak 3. stavak 4. Arbitražnog sporazuma prema kojem je Arbitražni sud ovlašten tumačiti sporazum. Slovenija tvrdi da je ovo načelo predviđeno u članku 21. Fakultativnih pravila Stalnog arbitražnog suda za arbitražu u sporovima između dviju zemalja. Smatra da je taj članak primjenjiv jer sukladno članku 6. stavku 2. Arbitražnog sporazuma Arbitražni sud provodi postupak ako nije predviđeno drugačije prema Fakultativnim pravilima Stalnog arbitražnog suda za arbitražu u sporovima između dviju zemalja.

Arbitražni sud ima nadležnost odlučivati o prigovorima koji se tiču njegove nadležnosti uključujući bilo kakav prigovor koji se tiče postojanja ili valjanosti arbitražnog sporazuma. Prema stajalištu Slovenije hrvatski zahtjev da se prestane primjenjivati Arbitražni sporazum nije u skladu upravo s odredbama članka 60. i članka 65. Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora na koje se Hrvatska poziva. Slovenija smatra da iako članak 60. daje pravo Hrvatskoj da traži prestanak primjene Arbitražnog sporazuma svejedno joj ne daje pravo na jednostrani prestanak primjene sporazuma. Prema članku 65. ako protivna stranka

---

⁶⁴ Vidjeti: članak 15., Narodne novine br. 88/2001.

⁶⁵ Objavljeno na stranici Ministarstva vanjskih i europskih poslova, <http://www.mvep.hr/hr/ostalo/prestanak-arbitraznog-postupka/> (pristupljeno 12. svibnja 2018.).

stranke koja je uložila prigovor uloži prigovor, stranke moraju riješiti svoj spor prema članku 33. Povelje Ujedinjenih naroda.

Slijedom svega navedenog, Slovenija zaključuje da je Arbitražni sporazum i dalje na snazi te da je Arbitražni sud ovlašten odlučiti o zahtjevu Hrvatske. Slovenija ističe dva razloga zbog kojih smatra da je Arbitražni sud nadležno tijelo za odlučivanje o navodnom prestanku primjene Sporazuma.

Prvo, Slovenija se poziva na članak 21. stavak 2. Fakultativnih pravila Stalnog arbitražnog suda koji je primjenjiv u ovom slučaju sukladno članku 6. stavku 2. Arbitražnog sporazuma. Arbitražni sud prema tim člancima ima nadležnost odlučivati o postojanju ili valjanosti arbitražnog sporazuma.

Drugo, Slovenija se poziva na načelo *lex specialis derogat legi generali*. Smatra da Arbitražni sporazum kao *lex specialis* konstituira posebnu jurisdikciju Arbitražnog suda za rješavanje graničnog pitanja između Hrvatske i Slovenije naspram Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora kao *lex generalis*.⁶⁶

Istodobno Slovenija smatra da bi prigovor jednostranog prestanka primjene Arbitražnog sporazuma prerastao u pravo na jednostrani prestanak arbitražnog postupka. Takvo pravo ne postoji u međunarodnom pravu.⁶⁷

Konačno, Slovenija tvrdi da je Hrvatska sama pretpostavila da Arbitražni sud može odlučivati o nastavku arbitražnog postupka time što je tražila da odluči o prestanku primjene Sporazuma i suspenziji postupka. Slovenija smatra da je važno za arbitražu da nastavak postupka ne može ovisiti o volji ili dobroj volji jedne od stranaka.

Slovenija poziva Sud da ispuni cilj zbog kojeg je osnovan i da donese konačnu odluku o graničnom sporu. Nadalje Slovenija tvrdi da konačno rješenje graničnog spora jest bitan element Arbitražnog sporazuma pozivajući se na članak 7. stavak 2. i 3. Arbitražnog sporazuma kojim se stranke obvezuju da je za njih odluka obvezujuća i da znači konačno rješenje spora.

Slijedom svega navedenog, Slovenija smatra da bi nedonošenje konačne odluke značilo neispunjenje svrhe ili predmeta sporazuma. Jednako tako rješenje spora je u interesu obiju stranaka te njihovih građana kao i same Europske unije. Slovenija smatra da Hrvatska svojim postupcima krši važan *quid pro quo* prema kojem sporazum nastoji osigurati ostvarenje vitalnih interesa za svaku stranku. Ističe da je Hrvatska ostvarila svoj vitalni interes kad je Slovenija otklonila

---

⁶⁶ *Ibid.*

⁶⁷ *Ibid.*

rezerve i Hrvatska je postala punopravna članica Europske unije 1. srpnja 2013. godine.⁶⁸

Pozivajući se na presude Međunarodnog suda u slučajevima *Fisheries Jurisdiction* i *Gabčikovo Nagymaros* Slovenija tvrdi da se Hrvatska ne može osloboditi obveze da sudjeluje u postupku arbitraže i rješavanja graničnog spora jer je nepovratno profitirala iz Arbitražnog sporazuma.⁶⁹

Pretpostavlja da je Sud taj koji treba odlučiti može li nastaviti s postupkom da bi ispunio svoj zadatak i donio konačnu odluku. Slovenija ističe da Sud ima potrebna sredstva za popravak posljedica neovlaštenog komuniciranja između bivšeg člana Arbitražnog suda i bivše zastupnice Slovenije. Slovenija je tražila od Suda da koliko je to moguće pojasni zabrinutost u vezi nastavka postupka koju je izrazila Hrvatska. Slovenija je identificirala tri takve zabrinutosti: a) konstatirana nemogućnost popravka povrede povjerljivosti postupka, b) povreda načela nepristranosti i c) navodna nepopravljiva korupcija postupka. Što se tiče povjerljivosti postupka, Slovenija smatra da povreda povjerljivosti kao rezultat razgovora između Sekoleca i Drenik ne daje pravo Hrvatskoj da se na to poziva kao razlog prestanka primjene Arbitražnog sporazuma. U prilog tome poziva se na praksu Međunarodnog suda u slučaju *Nuclear Tests* i na praksu suda Međunarodnog centra za rješavanje investicijskih sporova u slučaju *Victor Pey Casado et al. v. Chile*.⁷⁰ U oba navedena slučaja pod sličnim okolnostima je odlučeno da se postupak nastavi. Slovenija tvrdi da Sud može ispraviti povredu povjerljivosti prije svega time što je zamijenio arbitra koji je izazivao zabrinutost i mogućnost novih rasprava temeljenih na zapisniku u potpunoj povjerljivosti. Slovenija smatra da je priznala i ispričala se odmah nakon što je objavljena informacija o *ex parte* komunikaciji i zamijenila Simonu Drenik dok Hrvatska nije pružila niti objašnjenje niti se ispričala za nezakonito prisluškivanje.⁷¹

Nadalje Slovenija ističe nezakonitost prisluškivanja koja su vjerojatno provedena na slovenskom tlu i time je povrijeđen Slovenski ustav kao i samo međunarodno pravo.

---

⁶⁸ *Ibid.*

⁶⁹ *Fisheries Jurisdiction (United Kingdom v. Iceland)*, Jurisdiction of the Court, Judgement, I.C.J. Reports 1973, str. 3, na str. 18, para. 34.; *Gabčikovo-Nagymaros Project (Hungary/Slovakia)*, Judgement, I.C.J. Reports 1997, str. 1, na str. 68, para. 114.

⁷⁰ *Nuclear Tests (Australia v. France)*, Resolution of 21 March 1974, in I.C.J. Yearbook, Vol. 1973-1974, str. 127(1974); *Victor Pey Casado and Foundation "Presidente Allendei" v. Republic of Chile*, ICSID Case No. ARB/98/2, Award of 8 May 2008.

⁷¹ Objavljeno na stranici Ministarstva vanjskih i europskih poslova, <http://www.mvep.hr/hr/ostalo/prestanak-arbitraznog-postupka/> (pristupljeno 12. svibnja 2018.).

Što se tiče nepristranosti Suda Slovenija tvrdi da se to odnosi samo na Jerneja Sekoleca i da je njegovom ostavkom otklonjena takva briga. Dodatno Slovenija ističe da je imenovanje Rolfa Einara Fifea i Nicolasa Michela za članove Arbitražnog suda otklonilo svaku brigu oko nepristranosti. Istodobno ističe da se nakon ostavke suca Abrahama Slovenija suzdržala od imenovanja zamjenika i taj zadatak prepustila predsjedniku Arbitražnog suda baš zbog toga da bi se osigurala nepristranost. Što se tiče nepristranosti ostalih arbitara Slovenija smatra da njihovi sastanci izvan službenih rasprava ne stvaraju preduvjerenje ili pristranost.⁷²

Slovenija smatra da je Sud već poduzeo sve mjere za istraživanje moguće kontaminacije zapisnika postupka *ex parte* komunikacijom. Ističe da je Sud identificirao dva dokumenta Jerneja Sekoleca i prosljedio ih strankama. Ovdje se poziva na slučaj *Victor Pey Casado et al v. Chile* gdje je Sud imao isti pristup.

Pozivajući se na članak 14. Fakultativnih pravila Slovenija smatra da odredbe dopuštaju Sudu da odluči hoće li ponoviti saslušanja kao rezultat zamjene arbitara. U ovom slučaju Slovenija smatra da neće biti potrebno novo saslušanje jer novoimenovani arbitri imaju mogućnost potpuno se uključiti u postupak na temelju transkripata. Tim više što Hrvatska ne želi sudjelovati u daljnjem postupku, novo saslušanje možda ne bi osiguralo jednakost stranaka u postupku.

Slovenija smatra da nesudjelovanje Hrvatske u ovom postupku nije prepreka za nastavak procesa. Sud je sposoban provesti novi krug razmatranja nepristrano i povjerljivo isključivo na temelju dokaza i pravnih argumenata koje su stranke navele tijekom pisanih i usmenih podnesaka. Iako Slovenija smatra da se Bečka konvencija o pravu međunarodnih ugovora može primijeniti na Arbitražni sporazum, poziva se na članak 60. stavak 4. koji utvrđuje da prethodni stavci ne diraju u nijednu odredbu ugovora koja se primjenjuje u slučaju povrede. Iako to ne proizlazi iz Arbitražnog sporazuma, Slovenija tvrdi da Arbitražni sporazum sadrži odredbe u slučaju povrede pa stoga nije moguće primijeniti članak 60. Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora. Poziva se na članak 3. stavak 4. Arbitražnog sporazuma koji određuje da je Arbitražni sud ovlašten tumačiti Sporazum i članak 21. Fakultativnih pravila koji Slovenija smatra kao kodifikaciju načela *Kompetenz-Kompetenz*.

Prema stajalištu Slovenije povreda na koju se Hrvatska poziva kao razlog prestanka primjene Sporazuma ne znači povredu u smislu članka 60. stavka 3. podstavka b) Bečke konvencije. Da bi se mogla kvalificirati pod člankom 60. stav-

---

⁷² *Ibid.*

kom 3. podstavkom b) povreda mora ispunjenje predmeta ili svrhe ugovora učiniti nemogućim.

U prilog tome Slovenija citira savjetodavno mišljenje *Legal Consequences for States of the Continued Presence of South Africa in Namibia* i slučaj Međunarodnog suda pravde *Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua*.⁷³ Smatra da se svaka postupovna povreda Arbitražnog sporazuma i Fakultativnih pravila može popraviti te da stajalište Hrvatske da svaka povreda Arbitražnog sporazuma znači materijalnu povredu nije uvjerljivo.

Prema stajalištu Slovenije i sudska praksa govori da se samo velika povreda bitnih odredaba ugovora može podvesti pod članak 60. stavak 3. podstavak b). Suprotno tome bi prestanak ugovora bio nerazmjerno pravno sredstvo.

Slovenija ističe da se ni postupci Sekoleca niti objava transkripata privatnih razgovora ne mogu pripisati Sloveniji. Tvrdi da je bivša zastupnica prekoračila svoje ovlasti kada se uključila u *ex parte* komunikaciju i podsjeća da je zastupnica odmah nakon što se to otkrilo podnijela ostavku.

Slovenija na tvrdnju Hrvatske da je povrijedila članak 6. i članak 10. Arbitražnog sporazuma postupcima Simone Drenik odgovara da iako je povrijedila dogovoreni arbitražni postupak svejedno Sud još može ispuniti svoj zadatak određen Arbitražnim sporazumom.⁷⁴

U prilog tome navodi ostavke arbitara i zastupnika uključenih u *ex parte* komunikaciju, imenovanje novih arbitara i inspekciju dokumenata koje je Jernej Sekolec podnio Sudu. Dodatno tvrdi da je Sud dužan izdvojiti svaku neprikladnu informaciju razlikovanjem između legitimnih i nelegitimnih izvora i da je Sud već pokazao da ima sposobnost za to.

Slovenija pobija argument Hrvatske da je Simona Drenik svojim postupcima ugrozila rad Suda u smislu članka 10. Arbitražnog sporazuma. Objašnjava da je smisao članka 10. spriječiti bilo kakvo pogoršanje spora radnjama bilo koje stranke koje bi mogle ugroziti proces. Tvrdi da se ovaj članak ne primjenjuje na radnje koje se tiču trenutnog ponašanja u procesu i da radnje bivših zastupnika ne ugrožavaju rad Suda u ovom smislu. Povreda članka 10. koju je učinila bivša

---

⁷³ *Legal Consequences for States of the Continued Presence of South Africa in Namibia (South West Africa) notwithstanding Security Council Resolution 276 (1970)*, Advisory Opinion I.C.J. Reports 1971, p. 16, at p. 47, paras. 94-95; *Military and Paramilitary Activities in and against Nicaragua*, supra note 90, at p. 135, para. 270, p. 138, paras. 275-276.

⁷⁴ Objavljeno na stranici Ministarstva vanjskih i europskih poslova, <http://www.mvep.hr/hr/ostalo/prestanak-arbitraznog-postupka/> (pristupljeno 12. svibnja 2018.).

agentica ne može značiti materijalnu povredu u smislu Bečke konvencije jer Sud ima sredstva za ostvariti predmet ili svrhu sporazuma.⁷⁵

2.6. Sudska analiza

Sud žali što Hrvatska nije iskoristila priliku da potpunije prezentira svoju zabrinutost i odgovori na pitanja koja joj je Sud postavio. Postoji utemeljeno načelo međunarodnog procesnog prava prema kojem jednostrana odluka o napuštanju spora ne može dovesti do njegova zaustavljanja. To načelo je utvrđeno u članku 28. Fakultativnih pravila Stalnog Arbitražnog suda. Sud je prema tome u mogućnosti nastaviti postupak u odsutnosti stranke koja ne želi sudjelovati u postupku. Budući da Hrvatska nije podnijela daljnje podneske Sudu, Hrvatska je svoja stajališta Sudu i široj javnosti izrazila u nerazjašnjenim uvjetima. Sud će uzeti u obzir svaki aspekt koji je prezentiran s pravnim argumentom: pitanje nadležnosti, dužnosti i sposobnosti Suda da nastavi postupak i valjanost prestanta primjene Arbitražnog sporazuma na zahtjev Hrvatske.

Sud smatra da ima sposobnost procijeniti svoju nadležnost pozivajući se na slučaj Međunarodnog suda *Nottebohm* u kojem je utvrđeno da Međunarodni sud ima pravo odlučiti o svojoj nadležnosti i moć tumačiti instrumente koji upravljaju tom nadležnošću.⁷⁶ Sud ističe da kad ne bi bilo takvog načela bilo koja stranka prigovorom nadležnosti bi mogla zaustaviti proces i izbjeći obvezu arbitraže.

U prilog tome poziva se na *Abyei Arbitration* u kojem je utvrđeno da bez načela *Kompetenz-Kompetenz* svaku odluku arbitražnog suda bi mogla spriječiti jedna od stranaka koja je prigovorila nadležnosti.⁷⁷ U slučaju *Walfish Bay Boundary* sud je utvrdio da je konstantna doktrina međunarodnog javnog prava da arbitar ima pravo riješiti pitanja koja se tiču njegove nadležnosti tumačenjem dosega sporazuma.⁷⁸ U slučaju *Société Radio Orient* utvrđeno je da svaki arbitražni sud može odlučivati o svojoj nadležnosti osim u slučaju kad su se stranke dogovorile drugačije.⁷⁹ Ovo načelo je izraženo u članku 48. i 73. Haaške konvencije o mirnom

---

⁷⁵ *Ibid.*

⁷⁶ *Nottebohm Case (Preliminary Objections) (Liechtenstein v. Guatemala)*, Judgement of 18 November 1953, *I.C.J Reports* 1953, str. 111, na str. 119.

⁷⁷ *Abyei Arbitration (The Gouvernement of Sudan/The Sudan People's Liberation Army/Movement)*, Permanent Court of Arbitration, Final Award of 22 July 2009, para. 499, za tekst vidi: *International Legal Materials*, Vol. 48, br. 6, 2009, str. 1258.

⁷⁸ *The Walfish Bay Boundary Case (Germany/Great Britain)*, Award of 23 May 1911, *R.I.A.A.* Vol. XI, str. 263, na str. 307, para. LXVII.

⁷⁹ *Affaire de la Société Radio-Orient (Etats du Levant sous mandat français contre Egypte)*, Award od 2 April 1940, *R.I.A.A.* Vol. III, str. 1871, na str. 1878.

rješavanju međunarodnih sporova. Ujedno je i uključeno u članak 36. stavak 4. Statuta Međunarodnog suda.

Sud je donio zaključak da je ovlašten odlučivati o svojoj nadležnosti ako nema drugačijeg dogovora stranaka. Sud isto tako ima nadležnost da prema odredbama Arbitražnog sporazuma i članka 21. Fakultativnih pravila i u skladu s člankom 65. Bečke konvencije odluči je li Hrvatska djelujući sukladno članku 60. Bečke konvencije valjano tražila od Slovenije prestanak primjene Arbitražnog sporazuma i sama prestala primjenjivati taj sporazum.⁸⁰

Budući da nijedna odluka Arbitražnog suda nije donesena sudjelovanjem Jerneja Sekoleca Sud smatra da se postupak može nastaviti bez njega i bez ikakvog straha u vezi valjanosti konačne odluke.⁸¹ Iako u sudskoj praksi ima jako malo ovakvih slučajeva ipak treba istaknuti dva koja su slična ovome.

U prvom slučaju riječ je o arbitraži između Saudijske Arabije i Ujedinjene Kraljevine vezano uz *Buraimi Oasis*. Nakon niza procesnih incidenata 3 od 5 arbitara uključujući i predsjednika Arbitražnog suda podnijelo je ostavku. Ostala dva arbitra su bili oni koji su bili uključeni u procesne incidente i pod takvim uvjetima bilo je nemoguće obnoviti arbitražni sud. Ovdje je riječ o situaciji potpuno drugačijoj od ove jer je Jernej Sekolec podnio ostavku i Sud je obnovljen.

U drugom slučaju *Victor Pey Casado et al. v. Chile* Međunarodnog centra za rješavanje investicijskih sporova, u kojem je situacija sličnija ovom slučaju, jedan od arbitara je poslao stranci koja ga je imenovala djelomični nacrt odluke koji je pripremio predsjednik suda. Ovaj arbitar je podnio ostavku, a drugi je uspješno izuzet. Dva nova arbitra su imenovana i da bi održali jednakost stranaka Sud je poslao nacrt odluke drugoj stranci. Provedena su nova saslušanja i donesena je konačna odluka. Sud nema samo ovlast nego i dužnost odrediti kopnenu i morsku granicu između dviju država.

Prema mišljenju Međunarodnog suda stranke sklapaju arbitražni sporazum kada žele ostvariti poseban predmet i posebnu svrhu, a to je osnovati arbitražni sud sa zadaćom rješavanja spora u skladu s uvjetima koji su definirani suglasnošću stranaka u sporazumu koje određuju nadležnost arbitražnog suda i njegove granice.⁸²

Iz preambule Arbitražnog sporazuma jasno proizlazi da stranke nakon neuspjelih pokušaja nisu uspjele riješiti svoj spor o kopnenoj i morskoj granici u

---

⁸⁰ Objavljeno na stranici Ministarstva vanjskih i europskih poslova, <http://www.mvep.hr/hr/ostalo/prestanak-arbitraznog-postupka/> (pristupljeno 12. svibnja 2018.), Partial Award.

⁸¹ *Ibid.*

⁸² *Ibid.*

proteklim godinama. U prilog tome da Arbitražni sud treba donijeti konačnu odluku govori odredba članka 7. stavka 2. Arbitražnog sporazuma koja uređuje da je odluka Arbitražnog suda konačna i da znači konačno rješenje spora. Ovo nije jedini predmet i svrha zbog kojih je sklopljen Arbitražni sporazum. Kako je to bilo u vrijeme kada se pregovaralo o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji, Slovenija je izrazila rezerve glede otvaranja i zatvaranja pregovaračkih poglavlja.

Arbitražnim sporazumom u članku 9. Slovenija se obvezala otkloniti rezerve glede otvaranja i zatvaranja pregovaračkih poglavlja tamo gdje je prepreka povezana s ovim sporom. Sukladno članku 11. Arbitražnog sporazuma svi procesni rokovi počet će se primjenjivati od datuma potpisivanja Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Slijedom svega navedenog, jasno proizlazi da je Arbitražni sporazum usko povezan s pristupanjem Hrvatske Europskoj uniji. Sporazum je sklopljen uz punu potporu Europske unije i, kao što je već navedeno, Predsjedništvo Vijeća Europske unije je svjedočilo potpisivanju Sporazuma.

Kad je Hrvatska ušla u Europsku uniju arbitražni postupak je započeo.

U prvom pismu Sudu Hrvatska se osvrnula na ostavke Simone Drenik i Jerneja Sekoleca te pozvala Sud da ispita sve prezentirane materijale i utjecaj velike štete koja je učinjena na integritet arbitražnog postupka kao i na predodžbu javnosti o legitimnosti postupka. Sud je obnovljen i smatra da nema nikakvih sumnji u neovisnost i nepristranost Suda u novom sastavu. Utvrdio je da dokumenti Drenik i Sekoleca ne sadrže nikakve nove činjenice ili argumente koji već nisu izneseni u usmenim ili pisanim podnescima. Strankama je dana mogućnost da identificiraju druge povrede povjerljivosti u postupku kojih su svjesni, a nijedna stranka nije iskoristila tu mogućnost. Sud je zadovoljan što je osigurana procesna ravnoteža između stranaka. Sud je odlučio da povrede koje je učinila Slovenija ne sprječavaju nastavak arbitražnog postupka pa se stoga predmet i svrha Arbitražnog sporazuma mogu ostvariti, te da Hrvatska nije ovlaštena tražiti prestanak primjene sporazuma pozivanjem na članak 60. Bečke konvencije. Arbitražni sporazum ostaje na snazi.⁸³

2.7. Konačna razmišljanja Suda

Arbitražni sud postoji na temelju Arbitražnog sporazuma sklopljenog između Hrvatske i Slovenije nakon niza godina neuspješnih pregovora u vezi pristu-

---

⁸³ Objavljeno na stranici Ministarstva vanjskih i europskih poslova, <http://www.mvep.hr/hr/ostalo/prestanak-arbitraznog-postupka/>, odluka Suda od 30. lipnja 2016. str. 55 (pristupljeno 12. svibnja 2018.).

panja Hrvatske Europskoj uniji. Stranke su sklopile sporazum s namjerom da Arbitražni sud mirno i konačno u skladu s pravilima i načelima međunarodnog prava u duhu dobrosusjedskih odnosa riješi njihov dugogodišnji spor. Kad bi Sud dvojio da sadašnji postupak ne bi mogao postići taj cilj, odlučio bi prestati s radom. Sud ne nalazi nikakav razlog da bi prošli događaji za koje nije odgovoran nijedan sadašnji član Arbitražnog suda mogli utjecati na buduću konačnu odluku. Sve dok nepristranost i neovisnost u odlučivanju mogu biti zajamčeni, pravičnost postupka zahtijeva da se postupak nastavi.⁸⁴

Sud će ispitati sve usmene i pisane podneske stranaka kao i različite kartografske dokumente koje su stranke podnijele. Nakon toga će se konzultirati sa strankama o sljedećim koracima prije donošenja konačne odluke.

Konačno, Sud primjećuje da su prošli događaji uzrokovali značajno povećanje troškova postupka. Jasno je da će u sadašnjim okolnostima daljnji predujmovi biti potrebni. Sud zaključuje da je prikladno da Slovenija predujmi potrebnu svotu za pokriće troškova koji su nastali kao rezultat produženja postupka.⁸⁵

2.8. Reakcija Hrvatske na Djelomičnu odluku Arbitražnog suda (Partial Award)

Hrvatska smatra da je iz sadržaja odluke jasno kako je Arbitražni sud zanezario prigovore hrvatske strane i netočno utvrdio kako nisu iskazane nikakve sumnje u neovisnost i nepristranost arbitara koji čine trenutni sastav Arbitražnog suda.⁸⁶

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske je priopćilo 30. lipnja 2016. godine da je Arbitražni sud svojom odlukom propustio vratiti povjerenje kako u neovisnost i nepristranost vlastitoga rada tako i u međunarodno arbitražno pravosuđe općenito.⁸⁷ Ministarstvo je izjavilo da Hrvatska više nije stranka u arbitražnom postupku te da neće komentirati namjere ili odluke Arbitražnog suda niti se smatra njima obvezanom.⁸⁸

Ministar vanjskih i europskih poslova Davor Ivo Stier još jednom je rekao 25. studenog 2016. godine da je arbitražni sporazum nesumnjivo pitanje prošlosti

---

⁸⁴ *Ibid.*

⁸⁵ *Ibid.*

⁸⁶ Objavljeno na stranici Ministarstva vanjskih i europskih poslova, <http://www.mvep.hr/hr/ostalo/prestanak-arbitraznog-postupka/> (pristupljeno 12. svibnja 2018.).

⁸⁷ *Ibid.*

⁸⁸ *Ibid.*

na koju se ne treba vraćati te ponovio da je pitanje granice bilateralno pitanje i pozvao Sloveniju da što prije pristupi bilateralnim pregovorima o rješavanju.⁸⁹

Europska komisija je 7. ožujka 2017. godine izjavila da podupire arbitražne postupke koji su u interesu pravne sigurnosti za obje strane ali i da je Europska komisija spremna podržati i bilo koje drugo održivo bilateralno rješenje koje bi dvije strane dogovorile. Pozvala je Hrvatsku i Sloveniju na dijalog o ovom važnom pitanju koji bi trebao voditi pravnoj sigurnosti u pogledu konačnog rješenja graničnog spora. Arbitražni sud je 26. travnja 2017. godine priopćio da je razmatranje predmeta završilo te da će u idućim mjesecima donijeti svoju odluku.

Hrvatski premijer Andrej Plenković je još jednom ponovio da arbitražna odluka za Hrvatsku neće biti obvezujuća i da tek predstoji nalaženje rješenja za pitanje granice i na kopnu i na moru sa Slovenijom. Arbitražni sud je donio odluku 29. lipnja 2017. godine.⁹⁰

Premijer Andrej Plenković je tijekom svojeg sudjelovanja na Europskom vijeću 22. lipnja 2017. izjavio da je Republika Hrvatska u dobroj vjeri ušla u arbitražni postupak, ali da to nije uspjelo te da je arbitraža za Hrvatsku nepovratno kontaminirana.⁹¹ Predsjednica Republike Hrvatske Kolinda Grabar Kitarović naglasila je povodom Dana državnosti 25. lipnja 2017. godine da je arbitražni postupak nepovratno kontaminiran i da Republika Hrvatska više u njemu ne sudjeluje. Izjavila je da, neovisno o sadržaju odluke, Republika Hrvatska neće dopustiti njezinu implementaciju.⁹²

2.9. Odluka Arbitražnog suda

Arbitražni sud je donio odluku 29. lipnja 2017. godine. U pogledu kopnene granice Sud razmatra pravo koje određuje granicu. U ovom slučaju stranke su se složile da granicu treba utvrditi prema međunarodnom pravu. Taj sporazum ima neposredne posljedice. On definira dužnosti Suda, on nema niti pravo niti ovlast da odluči o granici niti da primijeni pravila međunarodnog prava.

Sud je potvrdio da donosi odluku s pravnog stajališta, a ne političkog ili povijesnog. U pogledu regije Mure Sud zaključuje da se međunarodna granica poklapa s katastarskim granicama. U slučaju Murskog Središća zaključuje da je granica na sredini rijeke Mure.

---

⁸⁹ *Ibid.*

⁹⁰ *Ibid.*

⁹¹ *Ibid.*

⁹² *Ibid.*

Što se tiče Sv. Gere Sud je zaključio da je dio hrvatskog teritorija ali da Sud nema jurisdikciju da odgovori na zahtjev Hrvatske u pogledu iseljavanja slovenskog civilnog i vojnog osoblja na tom području.

Što se tiče Piranskog zaljeva Slovenija tvrdi da je zaljev imao status unutarnjih voda prije raspada Jugoslavije. Konvencija Ujedinjenih naroda o pravu mora ne isključuje mogućnost kondominija više država. Sud je razmatrao je li se zaljev sastojao od unutrašnjih voda prije raspada Jugoslavije. Sud zaključuje da je Jugoslavija 1987. donijela zakon u pogledu obalnog područja prema kojem zaljev nije unutar unutarnjih voda, ali Hrvatska tvrdi da nikad nije povučena granica koja zatvara zaljev i nije izdana službena karta. Stoga zaljev nikad nije postao područje unutarnjih voda. Suprotno tvrdnjama Hrvatske, Ženevska konvencija nije iznijela zahtjeve za tiskanje takve karte pa stoga Sud zaključuje da je 1991. proglašenjem neovisnosti Hrvatske i Slovenije zaljev bio unutrašnje vode Jugoslavije. Strane se slažu da nije bilo formalne podjele zaljeva između republika prije raspada i nijedna država nije dobila suverenost. Isto tako, slažu se i da nije uspostavljeno zajedničko pravo upravljanja zaljevom. Sud smatra da je Hrvatska pri uspostavi hrvatskog pojasa priznala da nema ekskluzivno pravo jurisdikcije nad cijelim zaljevom, no Hrvatska nije provodila jurisdikciju nad cijelim jugozapadnim područjem zaljeva, stoga Sud smatra da delimitacija mora slijediti liniju između linija koje su predložile strane. Ta linija treba spojiti kraj kopnene granice na ušću Dragonje do točke na kraju zaljeva koja je trostruko na većoj udaljenosti od Rta Madona. Sud smatra da bi to trebala biti granica.

Što se tiče izlaza Slovenije prema otvorenom moru Sud je zaključio da na Sredozemlju nema područja gdje bi se mogao primijeniti režim otvorenog mora. Sud zaključuje da *junction* označuje fizičku lokaciju između dva ili više područja, a ovdje ga Sud definira kao vezu teritorijalnog mora Slovenije i područja izvan teritorijalnog mora Hrvatske i Italije. Sud također smatra da se *junction* može shvatiti doslovno kao geografska linija ili područje kao što je, na primjer, *junction* između Atlantika i Sredozemlja područje Gibraltara. Sud odlučuje da je *junction* između teritorijalnog mora Slovenije i otvorenog mora područje gdje brodovi i zrakoplovi uživaju ista prava od Slovenije kao što ih uživaju i na otvorenom moru. *Junction* će biti širok oko 2,5 nautičkih milja i bit će spojen na granicu.

Sud je odredio i slobodu komunikacije Slovenije s otvorenim morem. Važno je da na području *junctiona* postoji sloboda komunikacije neprekinutog pristupa za Sloveniju uključujući njezino teritorijalno more i zračni prostor. Sloboda komunikacije uključuje slobodu navigacije, nadlijetanja, polaganja podvodnih kabela i cjevovoda te drugih prava uređenih međunarodnim pravom.

Sud smatra da je pošteno da Hrvatska može usvojiti regulativu koja se odnosi na nehrvatske brodove i letjelice na području *junctiona*. *Junction* ne bi postao gospodarski pojas nego i dalje dio teritorijalnog mora Hrvatske s obvezom trpljenja *ius communicationis* stranih brodova i zrakoplova. *Junction* treba biti područje gdje Hrvatska može reagirati na zahtjev zapovjednika broda za pomoć hrvatskih vlasti. Konačno, Sud zaključuje da troškove postupka snose stranke na jednake dijelove.

2.10. Reakcija Hrvatske na odluku Arbitražnog suda

Hrvatski premijer Andrej Plenković je 29. lipnja 2017. godine na konferenciji za novinare nakon donošenja odluke rekao da Hrvatsku ta odluka ne obvezuje te da ju neće implementirati. Rekao je da Hrvatska ne očekuje jednostrane poteze Slovenije, ali ako do toga dođe ima način kako štititi svoj teritorij i svoje interese.⁹³

Premijer Andrej Plenković je 21. rujna 2017. godine u govoru pred Općom skupštinom Ujedinjenih naroda još jednom istaknuo da Hrvatska ne prihvaća presudu *ad hoc* arbitraže o granici jer su slovenski dužnosnici nezakonito komunicirali sa sucima i umetali dokumente. Tom prilikom je rekao: "Kompromitacija nepristranosti ili neovisnosti međunarodnih arbitraža i sudova, kao što je bio slučaj u arbitražnom postupku između Hrvatske i Slovenije, čini njihove odluke pravno nevažećima i nije Hrvatskoj ostavila drugog izbora osim da se povuče iz arbitražnog procesa"⁹⁴

Kao reakciju na njegov govor, slovenski premijer Miro Cerar je otkazao dolazak u Zagreb koji je dogovoren između dva premijera u povodu rješavanja graničnog pitanja.

2.11. Reakcija Slovenije na hrvatsko neprihvatanje odluke Arbitražnog suda

Slovenija ne prihvaća hrvatsko odbijanje implementacije odluke Arbitražnog suda i najavljuje da će, ako bude potrebno, podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske Europskom sudu u Luksemburgu. Slovenija je poslala pismo kojim predlaže tužbu Europskoj komisiji koja je pozvala Hrvatsku da se izjasni pisano o tome do 17. travnja 2018. godine. Slovenija je to učinila jer je prema Lisabon-

---

⁹³ Objavljeno na stranici Vlade Republike Hrvatske, <https://vlada.gov.hr/izjava-vlade-republike-hrvatske-o-odluci-arbitraznog-suda-od-29-lipnja-2017/21948> (pristupljeno 13. svibnja 2018.).

⁹⁴ Objavljeno na stranici Vlade Republike Hrvatske, <https://vlada.gov.hr/vijesti/predsjednik-vlade-plenkovic-predanost-hrvatske-multilateralizmu-je-nepokolebljiva-vrijeme-je-da-zajednicki-osnazimo-un/22470> (pristupljeno 13. svibnja 2018.).

skom ugovoru obvezna o kršenju europskog prava najprije obavijestiti Europsku komisiju koja je čuvar europskih ugovora i može prihvatiti tužbu.

Europska komisija je predložila održavanje usmene rasprave 2. svibnja 2018. godine. Usmena rasprava se održala 2. svibnja 2018. godine u Bruxellesu. Na toj raspravi je sudjelovala državna tajnica za europske poslove Andreja Metelko Zgombić kao predstavnica hrvatskog izaslanstva. Europska komisija je postavljala pitanja jednom i drugom izaslanstvu povodom pritužbe Slovenije na Hrvatsku zbog nepriznavanja arbitražne presude.⁹⁵ Prema odredbi članka 259. Lisabonskog ugovora⁹⁶ Europska komisija se može i ne mora izjasniti o iznesenom predmetu. Europska komisija se mora izjasniti do 18. lipnja 2018. godine. Slovenija može nastaviti postupak pred Sudom Europske unije ako se Europska komisija ne izjasni.

3. ZAKLJUČAK

Imajući na umu razmotrene argumente, mišljenja smo da bi Hrvatska i Slovenija trebale pristupiti bilateralnim pregovorima. Mislimo da nema potrebe za tužbom Slovenije protiv Hrvatske pred Sudom Europske unije jer to nije u duhu dobrosusjedskih odnosa. Jednako tako ovdje nije riječ o kršenju europskog prava pa bi stoga tužba bila neopravdana. U interesu je građana jedne i druge države da granično pitanje riješe što prije kompromisnim rješenjem uz određene ustupke jedne i druge strane. Mislimo da bi trebalo ostaviti politiku sa strane i okrenuti se pregovorima u skladu s međunarodnim pravom.

Iako je arbitražni postupak između Slovenije i Hrvatske neuspješno proveden i okončan iz u radu navedenih razloga da se zaključiti da je arbitražna vrlo kvalitetno pravno sredstvo u mirnom rješavanju međunarodnih sporova bilo između država ili država i međunarodnih organizacija ako su stranke u dobroj vjeri. U prilog tome govore u radu navedeni uspješno okončani primjeri iz arbitražne prakse.

---

⁹⁵ Objavljeno na stranici Ministarstva vanjskih i europskih poslova, <http://www.mvep.hr/hr/mediji/priopcenja/dt-metelko-zgombic-na-strucnoj-raspravi-u-ek-o-arbitrazi,31574.html> (pristupljeno 13. svibnja 2018.).

⁹⁶ Objavljeno na stranici Ministarstva vanjskih i europskih poslova, [http://www.mvep.hr/hr/hrvatska-i-europska-unija/ugovori/ugovor-iz-lisabona-\(prociscena-inacica\)/](http://www.mvep.hr/hr/hrvatska-i-europska-unija/ugovori/ugovor-iz-lisabona-(prociscena-inacica)/) (pristupljeno 13. svibnja 2018.).

BIBLIOGRAFIJA

Knjige:

1. Andrassy, J.; Bakotić, B.; Seršić, M.; Vukas, B., *Međunarodno pravo 3.*, Zagreb, 2006.

Članci:

1. Gray, C.; Kinsbury, B., Developments in Dispute Settlement: Inter-State Arbitration since 1945, *British Year Book of International Law*, Vol. 63, Issue 1, 1992, str. 97-134.
2. Račić, O., Arbitraža u međunarodnom javnom pravu, *Jugoslavenska revija za međunarodno pravo*, vol. 45, br. 1-2, 1998., str. 38-59.
3. Rosenne, Sh., The International Court of Justice and International Arbitration, *Leiden Journal of International Law*, Vol. 6, Issue 2, 1993, str. 297-322.
4. Van den Hout, T. T., One Hundred Years of International Dispute Resolution, *Zbornik Pravnog fakulteta u Zagrebu*, vol. 51, br. 5, 2001., str. 793-808.

Propisi:

1. Lapaš, D.; Šošić, T. M. (ur.), *Međunarodno javno pravo-izbor dokumenata*, Pravni fakultet u Zagrebu, Zagreb, 2005.
2. Sporazum o arbitraži između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Slovenije, Narodne novine – Međunarodni ugovori br. 12/2009.

Internetski izvori:

1. <http://www.mvep.hr/hr/ostalo/prestanak-arbitraznog-postupka/> (pristupljeno 12. svibnja 2018.).
2. <https://vlada.gov.hr/vijesti/predsjednik-vlade-plenkovic-predanost-hrvatske-multilateralizmu-je-nepokolebljiva-vrijeme-je-da-zajednicki-osnazimo-un/22470> (pristupljeno 13. svibnja 2018.).

Summary:

ARBITRATION AS A MEANS OF THE PEACEFUL SETTLEMENT OF DISPUTES WITH A SPECIAL FOCUS ON THE BOUNDARY DISPUTE BETWEEN CROATIA AND SLOVENIA

Arbitration is a means of peaceful settlement of disputes. The basis of arbitration is agreement between parties that they will solve their dispute by means of arbitration. Essential features of arbitration are as follows: the judgement is the implementation of positive law concerning the dispute in question; it is obligatory for the parties and hence ought to be executed. Arbitration is regulated by the Convention for the Peacific Settlement of International Disputes, Hague, 1907 and the Convention on Conciliation and Arbitration within the Organization for Security and Co-operation in Europe, 1992.

There are two types of arbitration: occasional or ad hoc arbitration and institutional arbitration. The difference between the two is as follows: either such agreement is concluded for the purpose of settling an already arisen individual dispute or there exists an earlier concluded agreement for settling future disputes through arbitration. The advantages of arbitration are flexibility and rather fast pace of proceedings, the possibility of secrecy and lesser impact of former international judgements on decisions made by arbitration councils.

The Convention for the Pacific Settlement of International Disputes concluded in 1899 during the first Hague Peace Conference set ground for founding the Permanent Court of Arbitration. The seat thereof is in The Hague. The proceedings of the arbitration are more flexible when compared to the proceedings before the International Court, in which case the proceedings are strictly regulated by the provisions of the Statute.

One of the examples of arbitrary disputes is the Croatia-Slovenia dispute. After failed attempts to solve boundary issues between Croatia and Slovenia, both parties decided to resolve the issue by means of arbitration. They signed the arbitration agreement. The Arbitration Tribunal was established, which should determine the course of the maritime and land boundary between the two states, Slovenia's junction to the High Seas, and the regime for the use of the relevant maritime areas. The proceeding were initiated, but the representatives of Slovenia got hold of confidential information, which caused Croatian representatives to become justly suspicious of the credibility of the entire proceedings. Croatian representatives now request the disapplication of the agreement and the suspension of the proceedings.

Keywords: *arbitration; agreement, ex parte communication; International Court; decision of the arbitral tribunal; ad hoc arbitration; suspension of the proceedings.*